

รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว23101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เรื่อง การเคลื่อนที่ปรากฏ
ของดวงอาทิตย์ (1)

ครูผู้สอน ครูวัชรียา เดชาสิทธิ์

ครูตรีรส พงษ์ชาวดาร

เรื่อง

การเคลื่อนที่ปรากฏ
ของดวงอาทิตย์ (1)

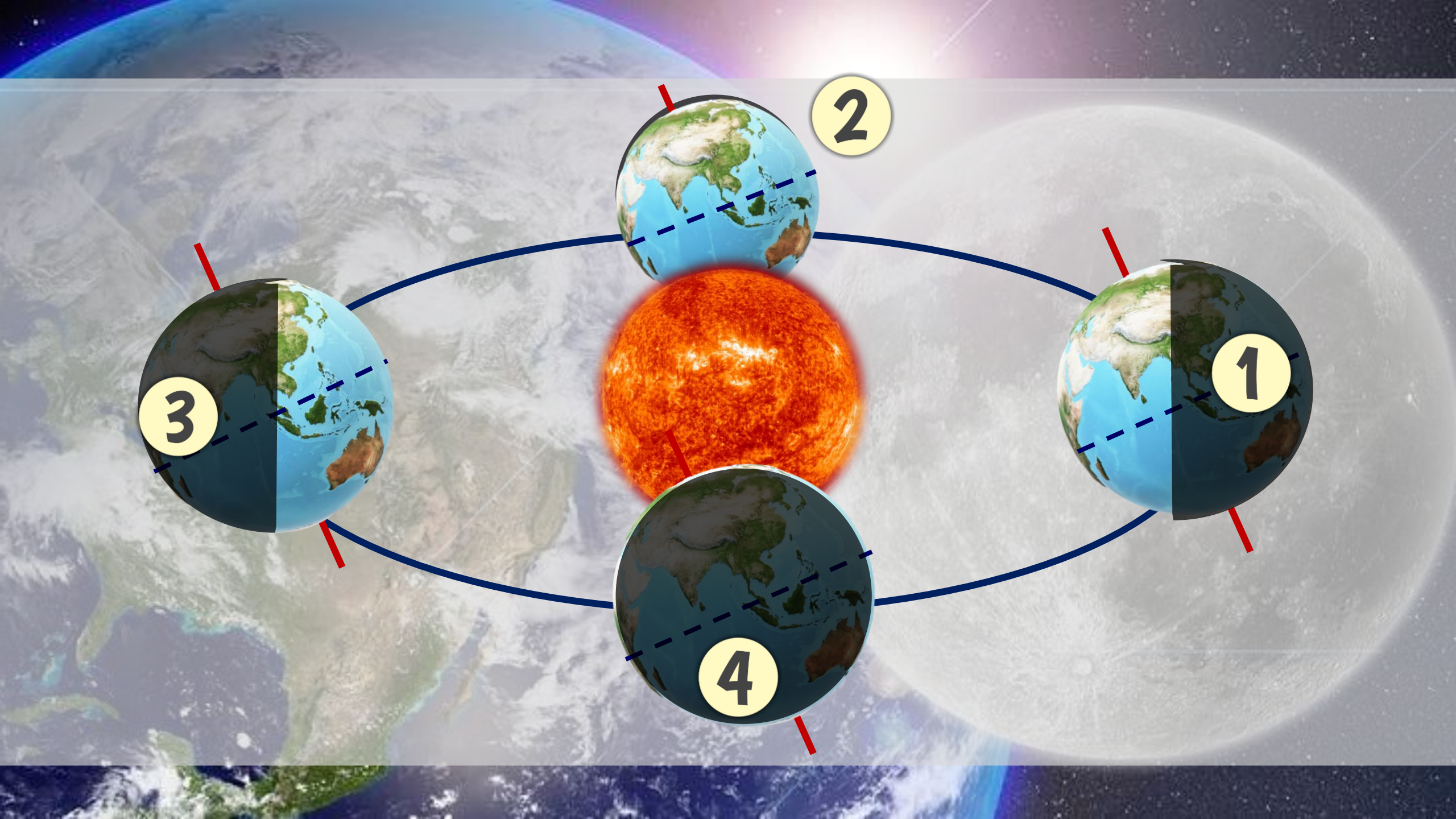

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายการเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทางการเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์ในรอบปี

2

1

3

4

กิจกรรม

What if

สมมติว่า.....

กิจกรรม
What if
สมมติว่า.....

กิจกรรม
What if
สมมติว่า.....

คำถามชวนคิด

ใน 1 ปี ดวงอาทิตย์ขึ้นหรือตก
ที่ตำแหน่งเดิมเหมือนกันทุกวันหรือไม่

NORTH-EAST

EAST

SOUTH-EAST

JANUARY

© SANJAY D RAJU

คำถามชวนคิด

ใน 1 ปี ดวงอาทิตย์เคลื่อนที่เปลี่ยนตำแหน่งบนท้องฟ้าเหมือนเดิมทุกวันหรือไม่

คำถามชวนคิด

เพราะเหตุใดตำแหน่งการขึ้นและตก
และเส้นทางการเคลื่อนที่ของดวงอาทิตย์
บนท้องฟ้าจึงเปลี่ยนแปลงไป
ในรอบปี

ใบกิจกรรมที่ 1

การเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทาง
การเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์
บนท้องฟ้าในรอบปีเกิดขึ้นได้อย่างไร

ดาวน์โหลดใบกิจกรรมได้จาก www.dltv.ac.th

ใบกิจกรรมที่ 1

การเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทางเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าในรอบปีเกิดขึ้นได้อย่างไร

จุดประสงค์

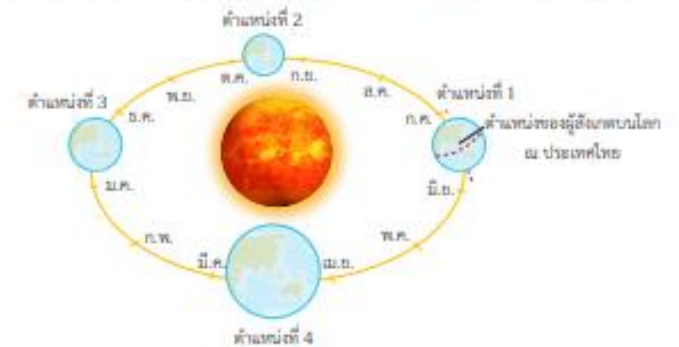
สร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายการเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์

วัสดุและอุปกรณ์

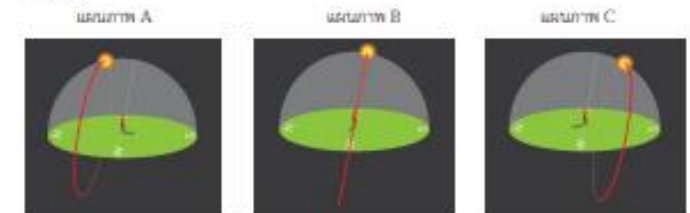
1. เข็มทิศ (หรือโปรแกรมประยุกต์เข็มทิศในสมาร์ทโฟน) 1 ชิ้น

วิธีการดำเนินการ

1. ตั้งเข็มนาฬิกาที่ดวงอาทิตย์ขึ้นหรือตก จากนั้นใช้เข็มทิศหรือโปรแกรมประยุกต์เข็มทิศในสมาร์ทโฟนเพื่อระบุทิศทางอาทิตย์ขึ้นหรือตกในวันที่ตั้งเขต
2. พิจารณาแผนภาพ ระบุตำแหน่งของเมฆโลก และกับศูนย์สูตร ที่ตำแหน่ง 2, 3 และ 4 ในแผนภาพ

3. ระบุว่า ช่วงเวลาที่บริเวณเส้นกึ่งวงอาทิตย์ ณ ประเทศไทย โลกอยู่ที่ตำแหน่งใดบนเส้นทางโคจร
4. วิเคราะห์ว่า ช่วงที่บริเวณเส้นกึ่งวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์มีเส้นทางขึ้นและตกใกล้หรือไกลกับแนวภาคพื้นดินมากที่สุด

ก่อนเริ่มทำกิจกรรม

กิจกรรมนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

วิธีการดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

ใบกิจกรรมที่ 1

การเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทาง
การเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์
บนท้องฟ้าในรอบปีเกิดขึ้นได้อย่างไร

ดาวน์โหลดใบกิจกรรมได้จาก www.dltv.ac.th

ใบกิจกรรมที่ 1

การเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทางเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าในรอบปีเกิดขึ้นได้อย่างไร

จุดประสงค์

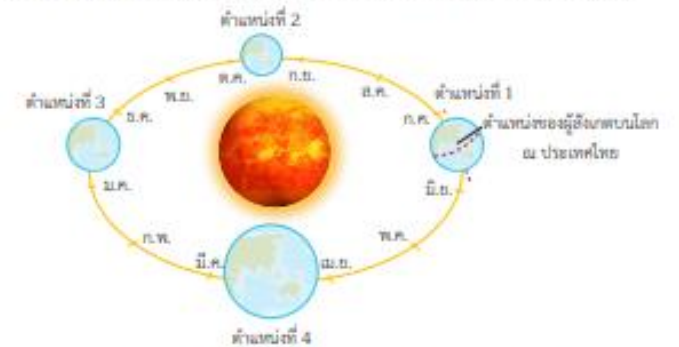
สร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายการเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์

วัสดุและอุปกรณ์

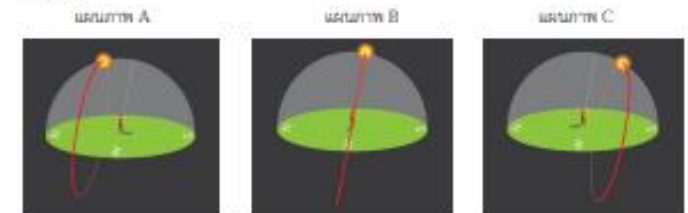
1. เข็มทิศ (หรือโปรแกรมประยุกต์เข็มทิศในสมาร์ทโฟน) 1 ชิ้น

วิธีการดำเนินการ

1. ตั้งเข็มนาฬิกาที่ดวงอาทิตย์ขึ้นหรือตก จากนั้นใช้เข็มทิศหรือโปรแกรมประยุกต์เข็มทิศในสมาร์ทโฟนเพื่อระบุทิศทางอาทิตย์ขึ้นหรือตกในวันที่ตั้งเขต
2. พิจารณาแผนภาพ ระบุตำแหน่งของแนวโลก และกับศูนย์สูตร ที่ตำแหน่ง 2, 3 และ 4 ในแผนภาพ

3. ระบุว่า ช่วงเวลาที่นักเรียนสังเกตเห็นดวงอาทิตย์ขึ้น ประเทศไทย โดยอยู่ที่ตำแหน่งใดบนแนวโลก
4. วิเคราะห์ว่า ช่วงที่นักเรียนสังเกตเห็นดวงอาทิตย์ขึ้นและตกในทิศทางเดียวกันและตกในทิศทางที่ต่างกันอยู่ที่ตำแหน่งใด

ใบกิจกรรมที่ 1

จุดประสงค์

สร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายการเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์

วัสดุและอุปกรณ์

1. เข็มทิศ (หรือโปรแกรมประยุกต์เข็มทิศในสมาร์ทโฟน) 1 อัน

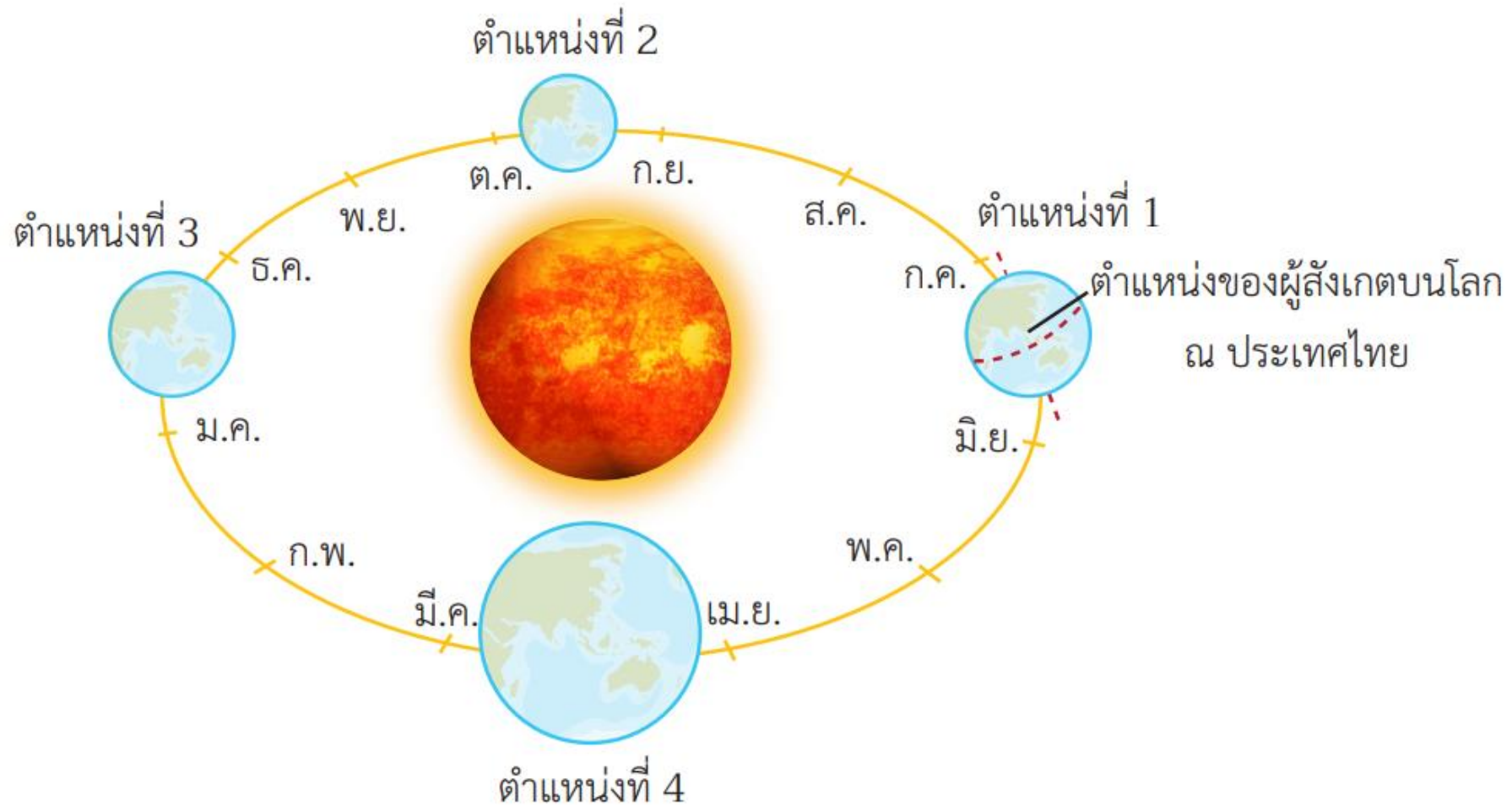
วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. สังเกตตำแหน่งที่ดวงอาทิตย์ขึ้นหรือตก จากนั้นใช้เข็มทิศหรือโปรแกรมประยุกต์เข็มทิศในสมาร์ทโฟนเพื่อระบุทิศที่ดวงอาทิตย์ขึ้นหรือตกในวันที่สังเกต
2. พิจารณาแผนภาพ ระบุตำแหน่งของแกนโลก และเส้นศูนย์สูตร ที่ตำแหน่ง 2 3 และ 4 ในแผนภาพ

ใบกิจกรรมที่ 1

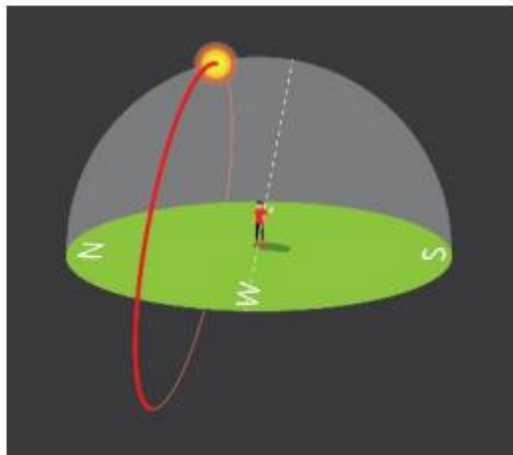

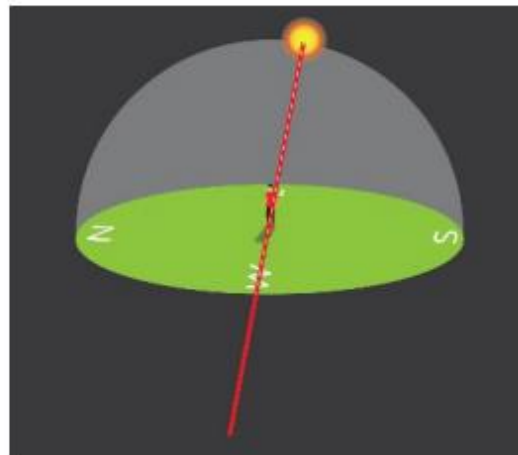
ใบกิจกรรมที่ 1

3. ระบุว่า ช่วงเวลาที่นักเรียนสังเกตดวงอาทิตย์ ณ ประเทศไทย โลกอยู่ที่ตำแหน่งใดบนเส้นวงโคจร
4. วิเคราะห์ว่าช่วงที่นักเรียนสังเกตดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์มีเส้นทางการขึ้นและตกใกล้เคียงกับแผนภาพใดมากที่สุด
บันทึกผล

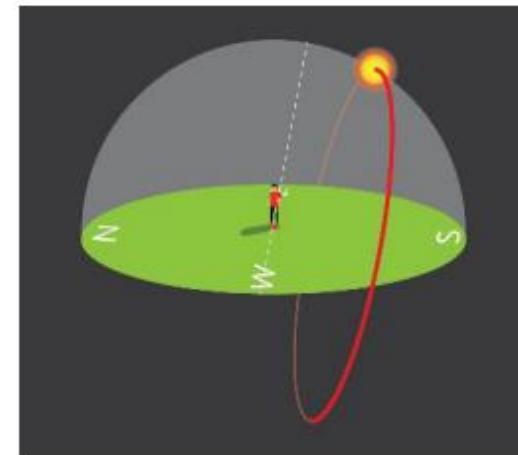
แผนภาพ A

แผนภาพ B

แผนภาพ C

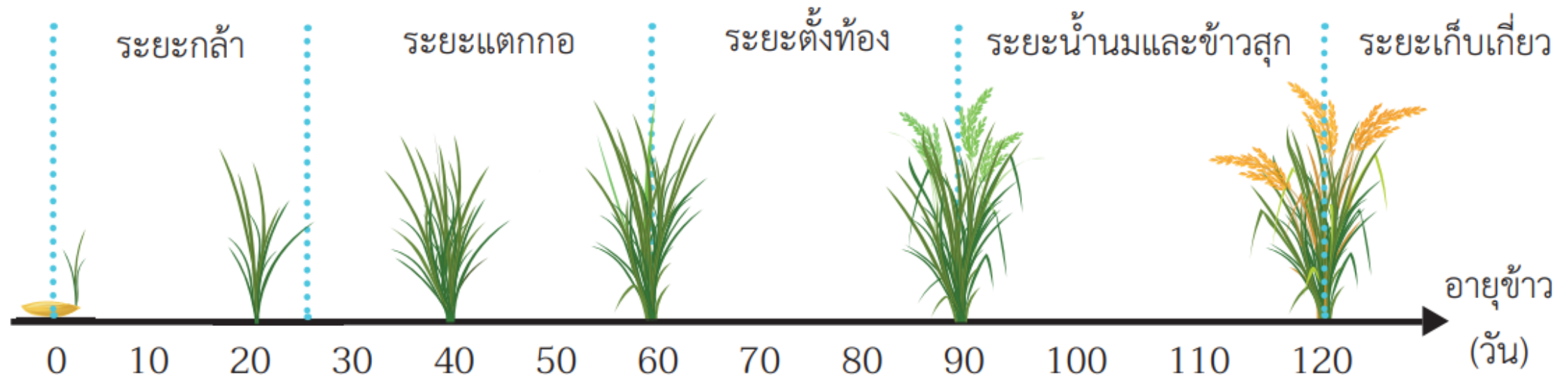
ใบกิจกรรมที่ 1

5. ร่วมกันอภิปรายว่า เมื่อโลกโคจรมาอยู่ที่ตำแหน่งที่ 1 2 3 และ 4 ดวงอาทิตย์จะมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งและเส้นทางการขึ้นและตกเป็นไปตามแผนภาพใด บันทึกผล
6. ตรวจสอบการอภิปรายโดยการอ่านใบความรู้ที่ 1 เส้นทางการเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าในรอบปี จากนั้น อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งและเส้นทางการเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าในรอบปี

ใบกิจกรรมที่ 1

7. วิเคราะห์ภาพและสถานการณ์ต่อไปนี้

ที่มา : ดัดแปลงจาก แผนภาพแสดงการเจริญเติบโตของข้าว และการปฏิบัติต่าง ๆ

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว, 2551

ใบกิจกรรมที่ 1

- ระยะกล้าและระยะแตกกอ** เป็นช่วงเวลาที่ต้นข้าวต้องการแสงแดดและน้ำในปริมาณมากในการสังเคราะห์แสง เพื่อแตกกอและเจริญเติบโตในช่วงแรก
- ระยะตั้งท้องและระยะนํ้านม และข้าวสุก** เป็นช่วงเวลาที่ต้นข้าวสังเคราะห์แสงเพื่อสร้างดอกและสะสมแป้งในเมล็ด เป็นการเตรียมการแพร่กระจายพันธุ์ก่อนจะเข้าสู่ฤดูหนาวซึ่งอุณหภูมิจะเริ่มลดต่ำลง
- ระยะเก็บเกี่ยว** เป็นช่วงที่อุณหภูมิเริ่มลดต่ำลงความชื้นในดินน้อยไม่เหมาะแก่การดำรงชีวิตของพืช ซึ่งจะเป็นช่วงที่เมล็ดข้าวเติบโตเต็มที่และพร้อมเก็บเกี่ยวพอดี

8. วางแผนช่วงเวลาปลูกข้าวให้เหมาะสมกับแต่ละระยะของต้นข้าว โดยการจับคู่ระยะต่าง ๆ ของต้นข้าว กับ แผนภาพแสดงเส้นทางการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ พร้อมระบุเหตุผล บันทึกผล

ก่อนเริ่มทำกิจกรรม

กิจกรรมนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

วิธีการดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร

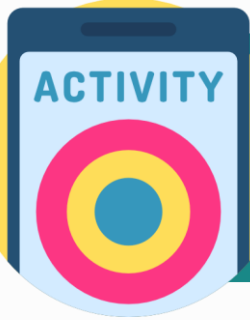

กิจกรรมนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

คำตอบ

การเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทางการเคลื่อนที่
ปรากฏของดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าในรอบปี

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

คำตอบ

สร้างแบบจำลองเพื่ออธิบาย
การเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

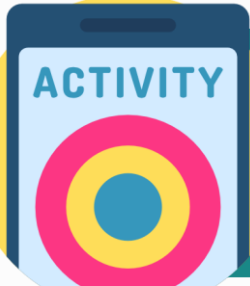

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

สังเกตตำแหน่งที่ดวงอาทิตย์ขึ้นหรือตก

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

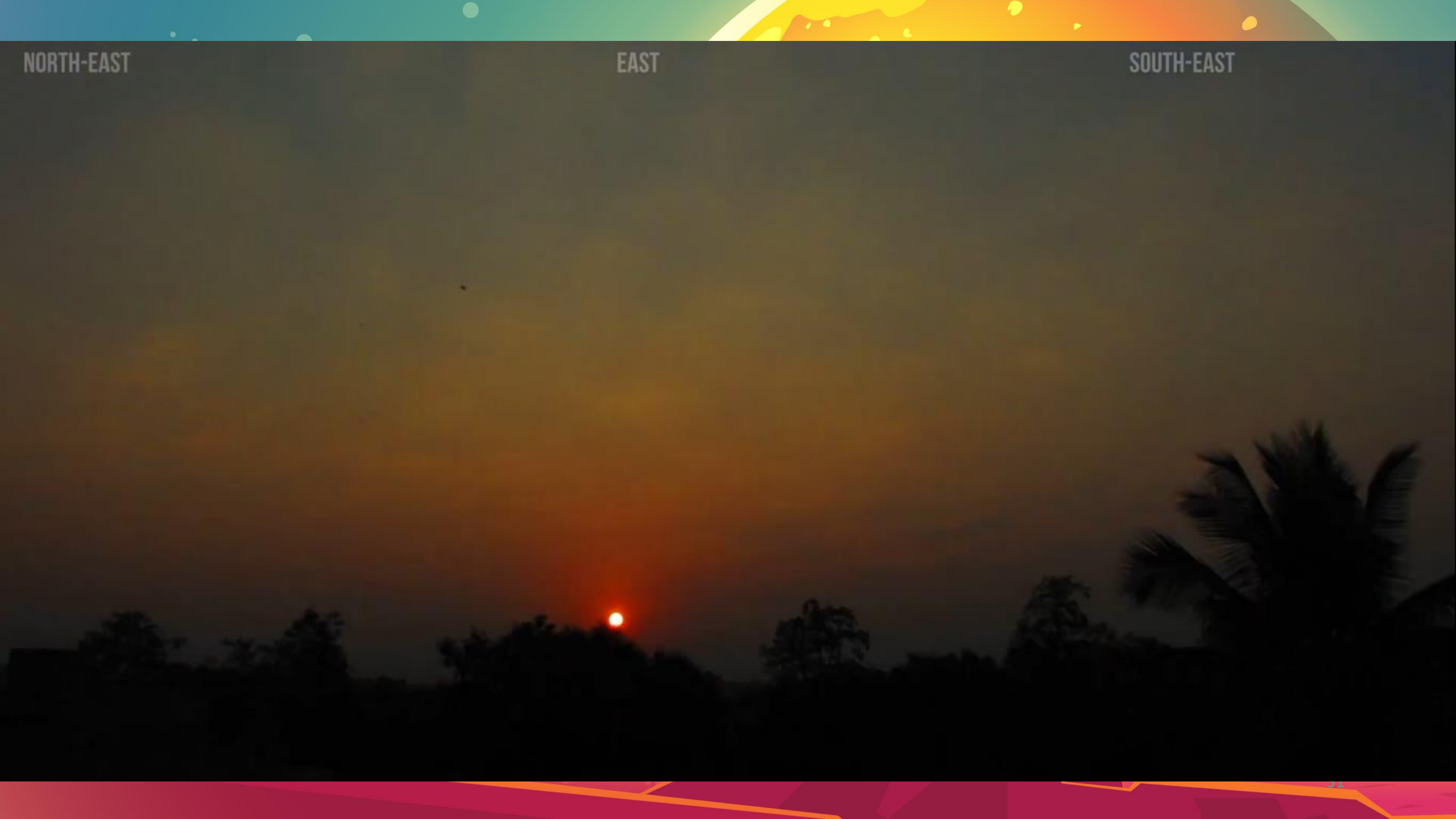

ใช้เข็มทิศเพื่อระบุทิศ
ที่ดวงอาทิตย์ขึ้นหรือตก
ในวันที่สังเกต

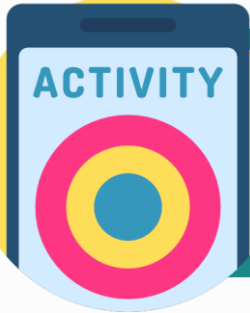
NORTH-EAST

EAST

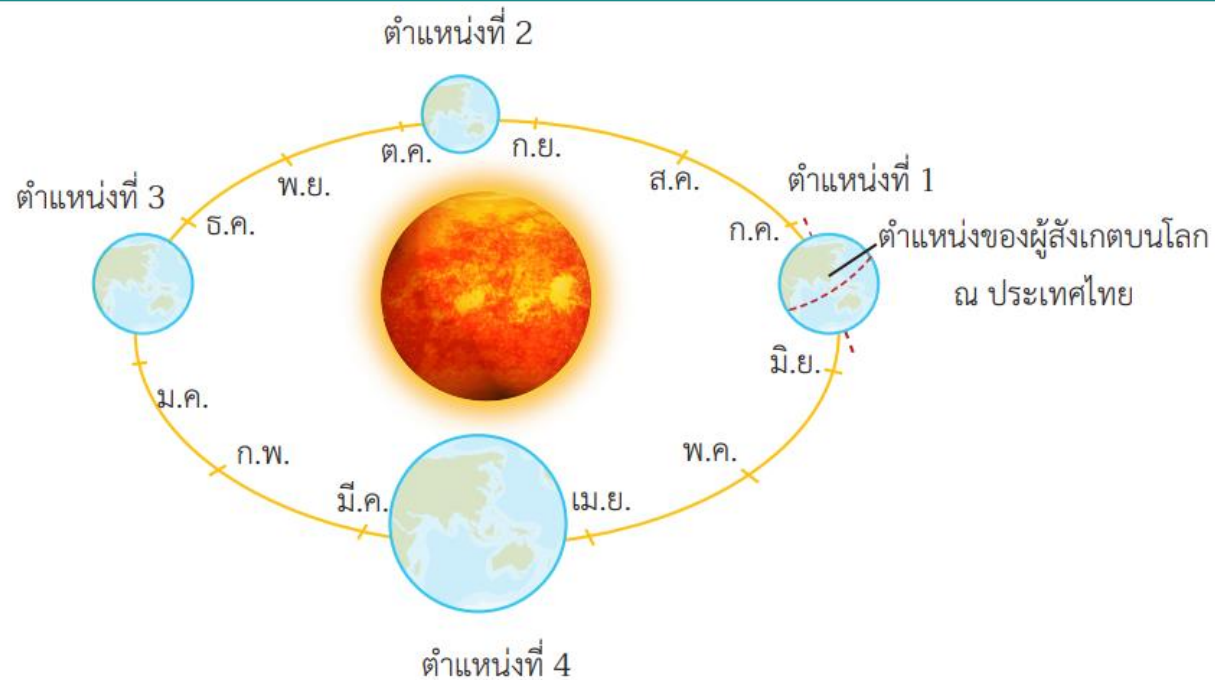
SOUTH-EAST

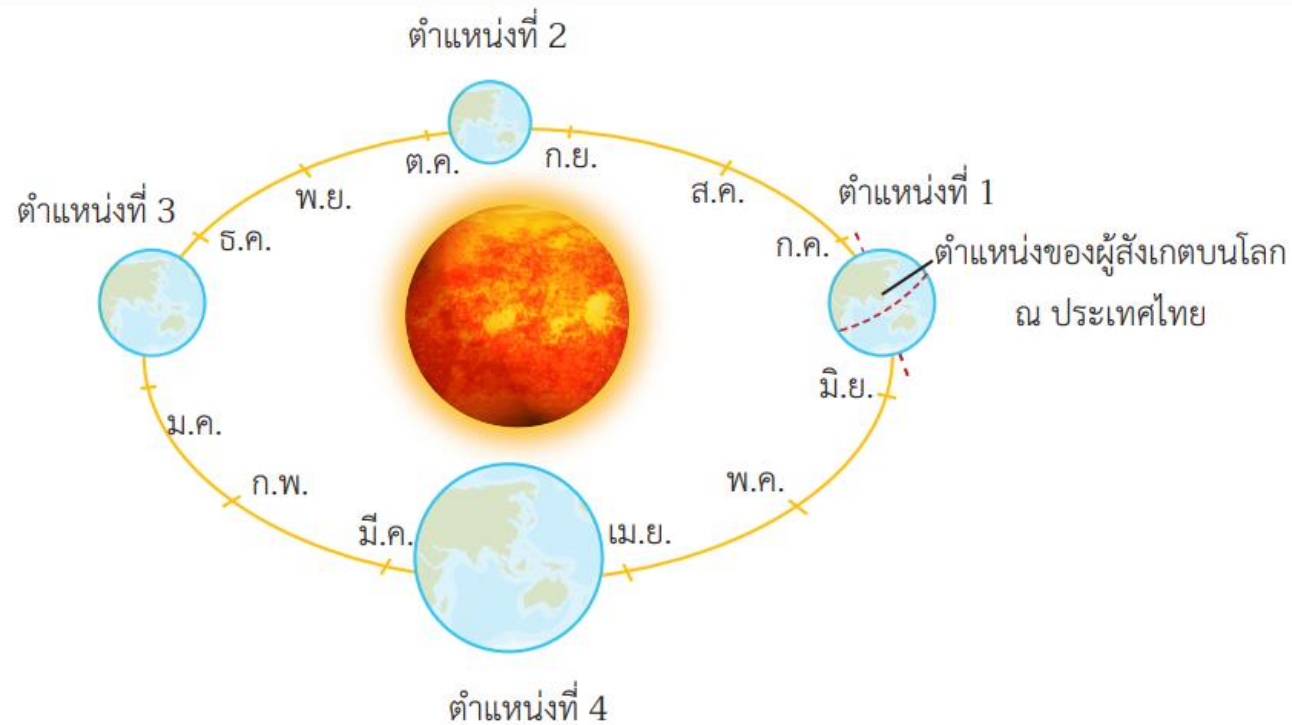
วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

ระบุตำแหน่งของแกนโลก และเส้นศูนย์สูตร

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

ระบุว่าช่วงเวลา
ที่นักเรียนสังเกตดวงอาทิตย์
ณ ประเทศไทย
โลกอยู่ที่ตำแหน่งใด
บนเส้นวงโคจร

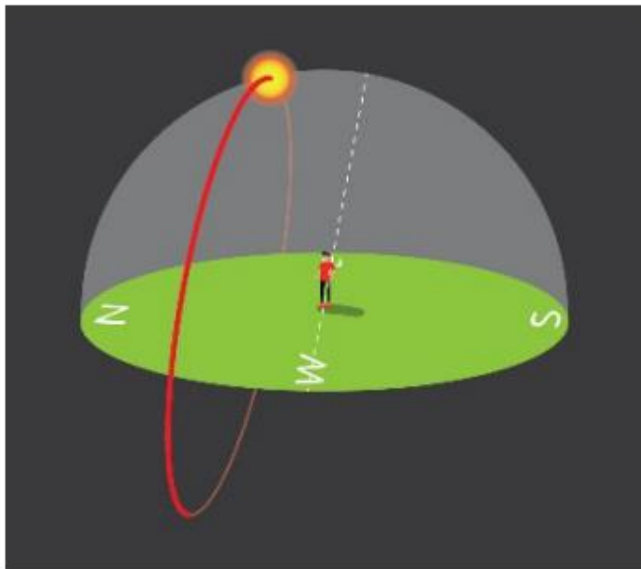

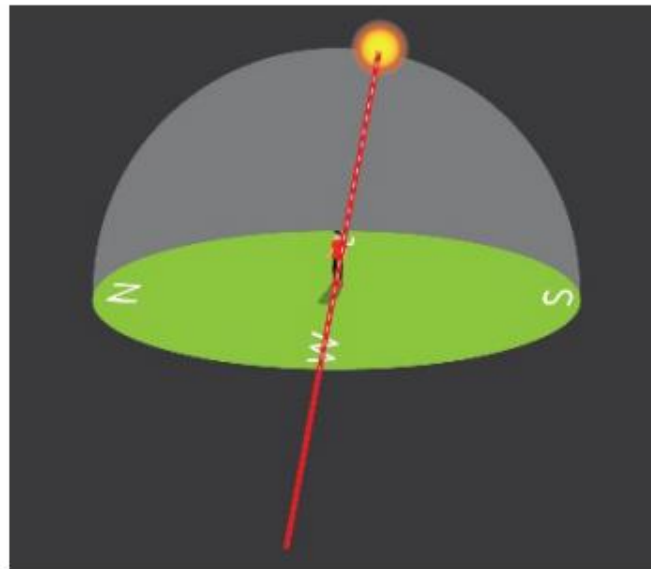
วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

วิเคราะห์ว่าช่วงที่นักเรียนสังเกตดวงอาทิตย์ดวงอาทิตย์มีเส้นทางการขึ้นและตก
ใกล้เคียงกับแผนภาพใดมากที่สุด บันทึกผล

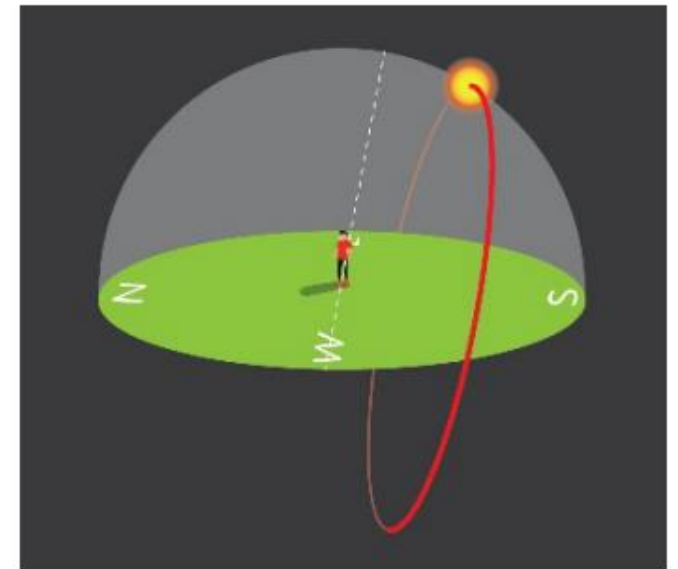
แผนภาพ A

แผนภาพ B

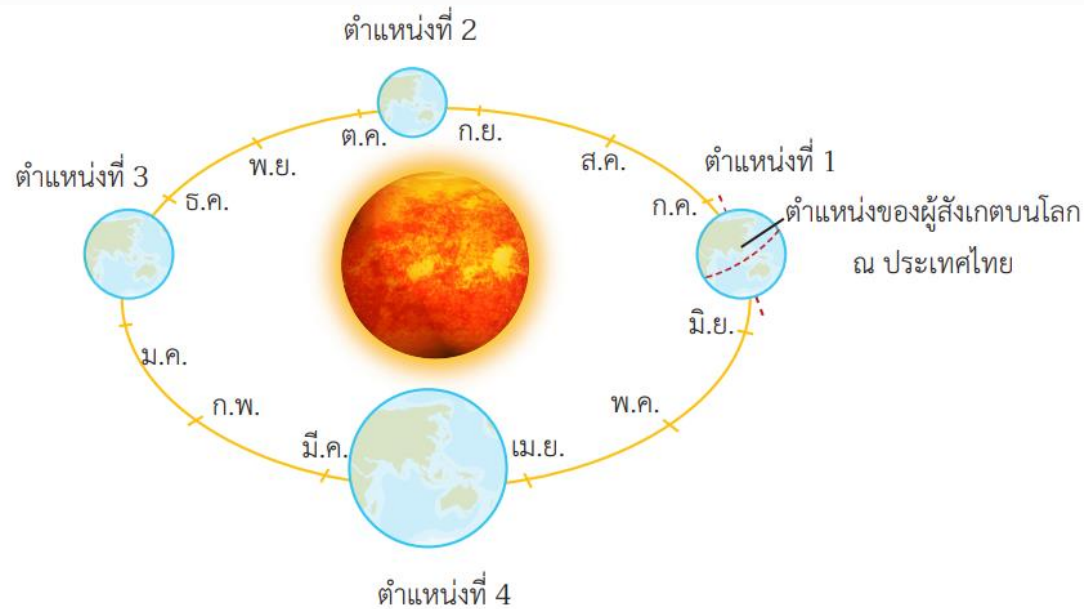

แผนภาพ C

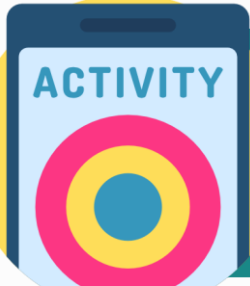

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

ร่วมกันอภิปรายว่า เมื่อโลกโคจรมาอยู่ที่ตำแหน่งที่ 1 2 3 และ 4 ดวงอาทิตย์ จะมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง และเส้นทางการขึ้นและตกเป็นไปตามแผนภาพใด บันทึกผล

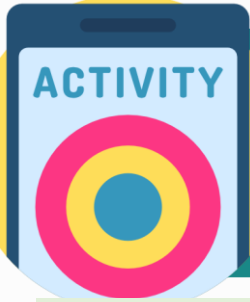

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

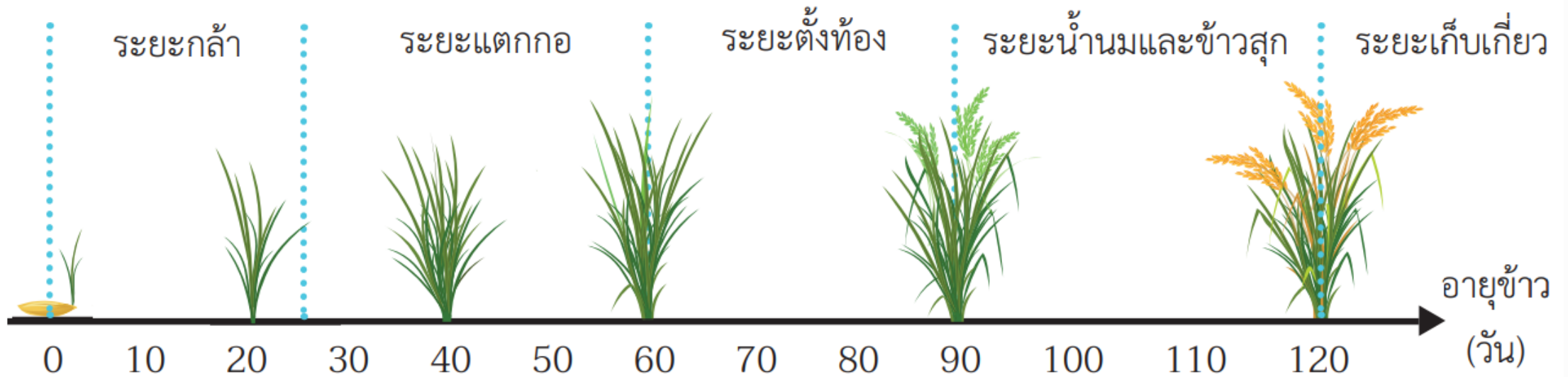

ศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่องเส้นทาง
การเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์
บนท้องฟ้าในรอบปี

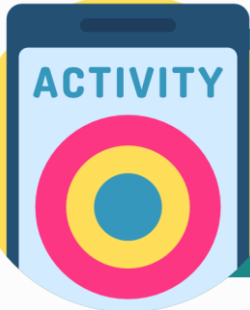
วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

วิเคราะห์ภาพและสถานการณ์ต่อไปนี้

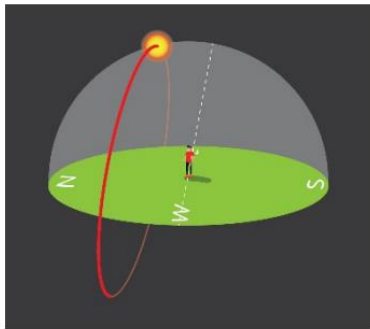
ที่มา : ดัดแปลงจาก แผนภาพแสดงการเจริญเติบโตของข้าว และการปฏิบัติต่าง ๆ

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว, 2551

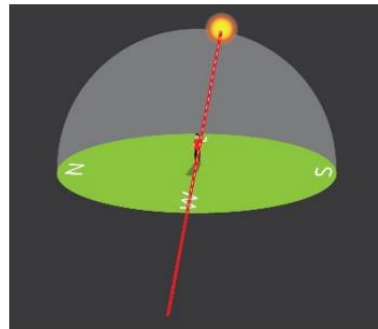

วิธีดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

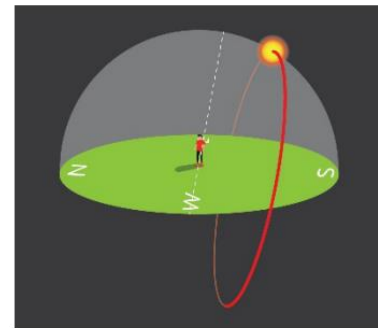
แผนภาพ A

แผนภาพ B

แผนภาพ C

วางแผนช่วงเวลาปลูกข้าวให้เหมาะสม
กับแต่ละระยะของต้นข้าว โดยการจับคู่
ระยะต่าง ๆ ของต้นข้าว กับแผนภาพแสดง
เส้นทางการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์
พร้อมระบุเหตุผล บันทึกผล

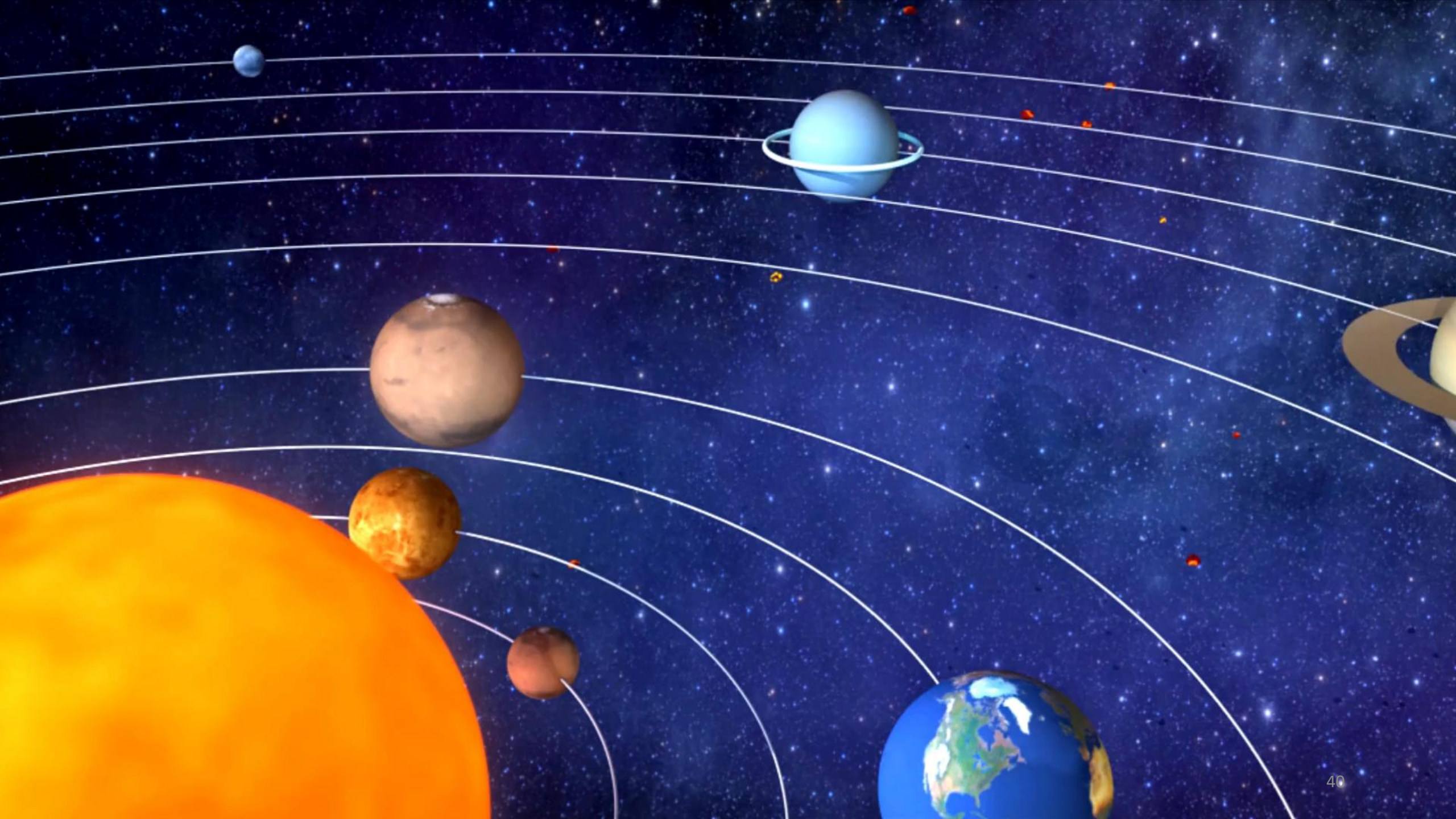

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด
จึงใช้คำว่า “การเคลื่อนที่
ปรากฏของดวงอาทิตย์”

เฉลย

เพราะในอวกาศดวงอาทิตย์
ไม่ได้เคลื่อนที่ แต่เกิดจากโลก
หมุนรอบตัวเองและโลกโคจร
รอบดวงอาทิตย์

ใบงานที่ 1

การเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทาง การเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์ บนท้องฟ้าในรอบปีเกิดขึ้นได้อย่างไร

ดาวน์โหลดใบกิจกรรมได้จาก www.dltv.ac.th

ใบงานที่ 1

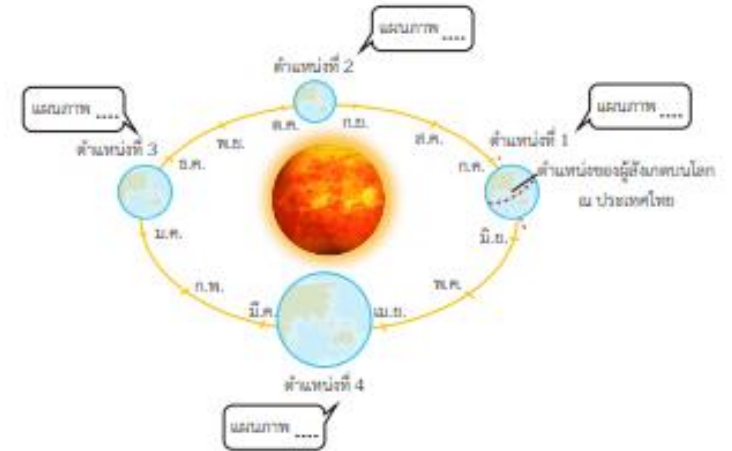
การเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทางการเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าในรอบปีเกิดขึ้นได้อย่างไร

คำชี้แจง

ให้นักเรียนบันทึกหรือบันทึกสังเกต แล้วตอบคำถามที่ขงกิจกรรม

บันทึกผลการทำกิจกรรม

แผนภาพแสดงเส้นทางที่ดวงอาทิตย์เคลื่อนที่เป็นบนท้องฟ้าจำลอง เมื่อโลกโคจรไปตำแหน่งต่าง ๆ

ช่วงที่สังเกตดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์มีเส้นทางการขึ้นและตกโลจิดีกับแผนภาพ ..... มากที่สุด

ผลการวางแผนการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาของปี

ระยะสั้นและระยะแรกก่อ เป็นช่วงเวลาที่ยังต้องมีการสังเกตและนำปริมาณมากในการสังเคราะห์แสงเพื่อแตกกลและเจริญเติบโตในช่วงแรก ช่วงเวลาดังกล่าวสอดคล้องกับช่วงเวลาตามแผนภาพ .....

เพราะ .....

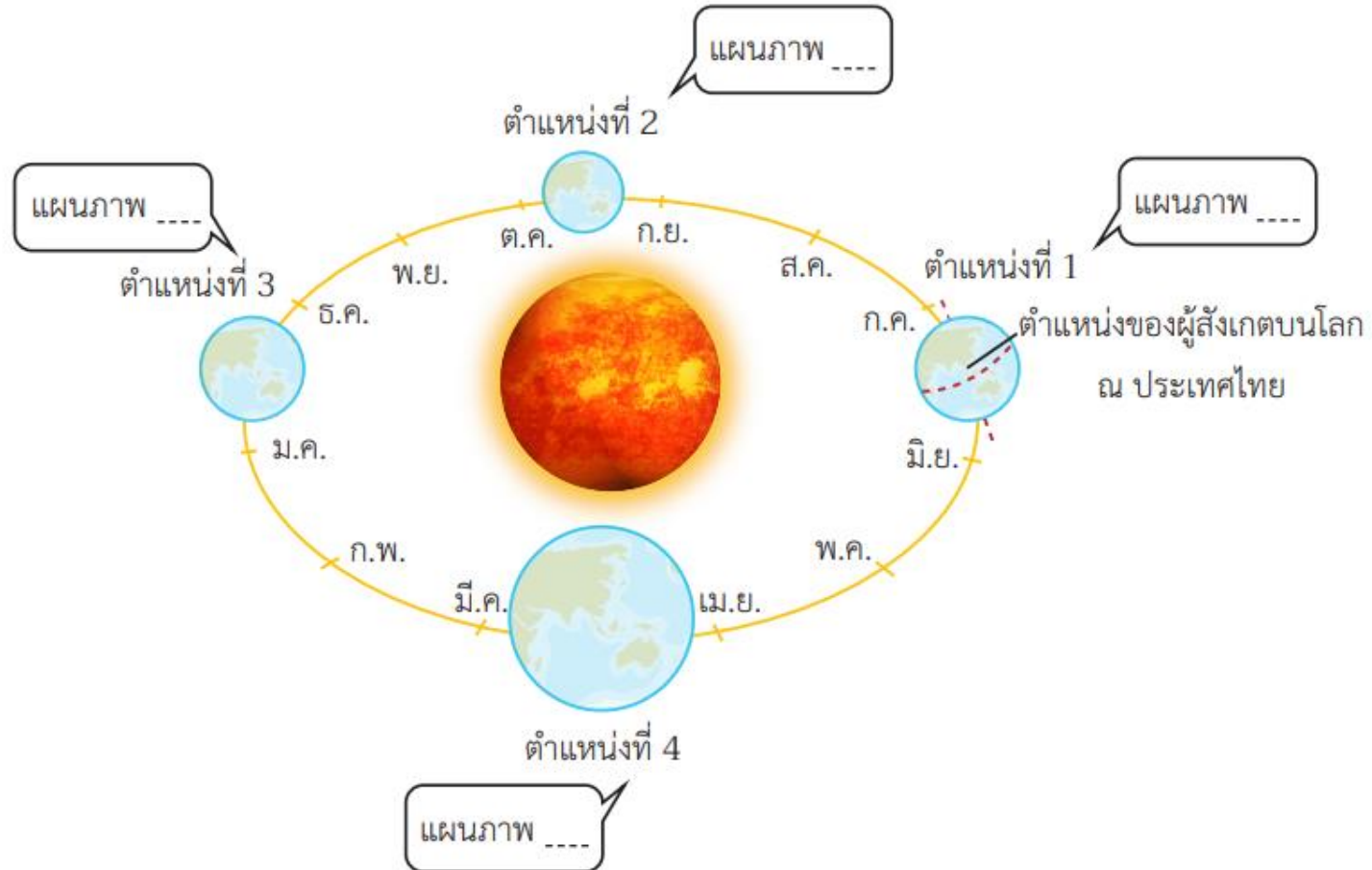
ระยะตั้งท้องและออกทรง เป็นช่วงเวลาที่ยังสังเคราะห์แสงเพื่อสร้างดอกและผสมเป็นในเมือก เป็นการเตรียมการแพร่กระจายพันธุ์ก่อนจะเข้าสู่สุทพาว ซึ่งอุณหภูมิจะเริ่มลดต่ำลง ช่วงเวลาดังกล่าวสอดคล้องกับช่วงเวลาตามแผนภาพ .....

เพราะ .....

ใบงานที่ 1

แผนภาพแสดงเส้นทางที่ดวงอาทิตย์เคลื่อนที่ไปบนท้องฟ้าจำลอง เมื่อโลกโคจรไปตำแหน่งต่าง ๆ

ใบงานที่ 1

ผลการวางแผนการทำการเกษตรในแต่ละช่วงเวลาของปี

ระยะกล้าและระยะแตกกอ เป็นช่วงเวลาที่ต้นข้าวต้องการแสงแดดและน้ำปริมาณมากในการสังเคราะห์แสงเพื่อแตกกอ และเจริญเติบโตในช่วงแรก ช่วงเวลาดังกล่าวสอดคล้องกับช่วงเวลาตามแผนภาพ .....

เพราะ .....

ระยะตั้งท้องและออกรวง เป็นช่วงเวลาที่ต้นข้าวสังเคราะห์แสงเพื่อสร้างดอกและสะสมแป้งในเมล็ด เป็นการเตรียมการแพร่กระจายพันธุ์ก่อนจะเข้าสู่ฤดูหนาว ซึ่งอุณหภูมิจะเริ่มลดต่ำลง ช่วงเวลาดังกล่าวสอดคล้องกับช่วงเวลาตามแผนภาพ .....

เพราะ .....

ใบงานที่ 1

ระยะเก็บเกี่ยว เป็นช่วงที่อุณหภูมิเริ่มลดต่ำลง ความชื้นในดินน้อย ไม่เหมาะแก่การดำรงชีวิตของพืช ซึ่งจะเป็นช่วงที่เมล็ดข้าวเติบโตเต็มที่และพร้อมเก็บเกี่ยวพอดี ช่วงเวลาดังกล่าวสอดคล้องกับช่วงเวลาตามแผนภาพ _____

เพราะ _____

_____

_____

นำเสนอ

ผลการทำกิจกรรม

คำถามท้ายกิจกรรม

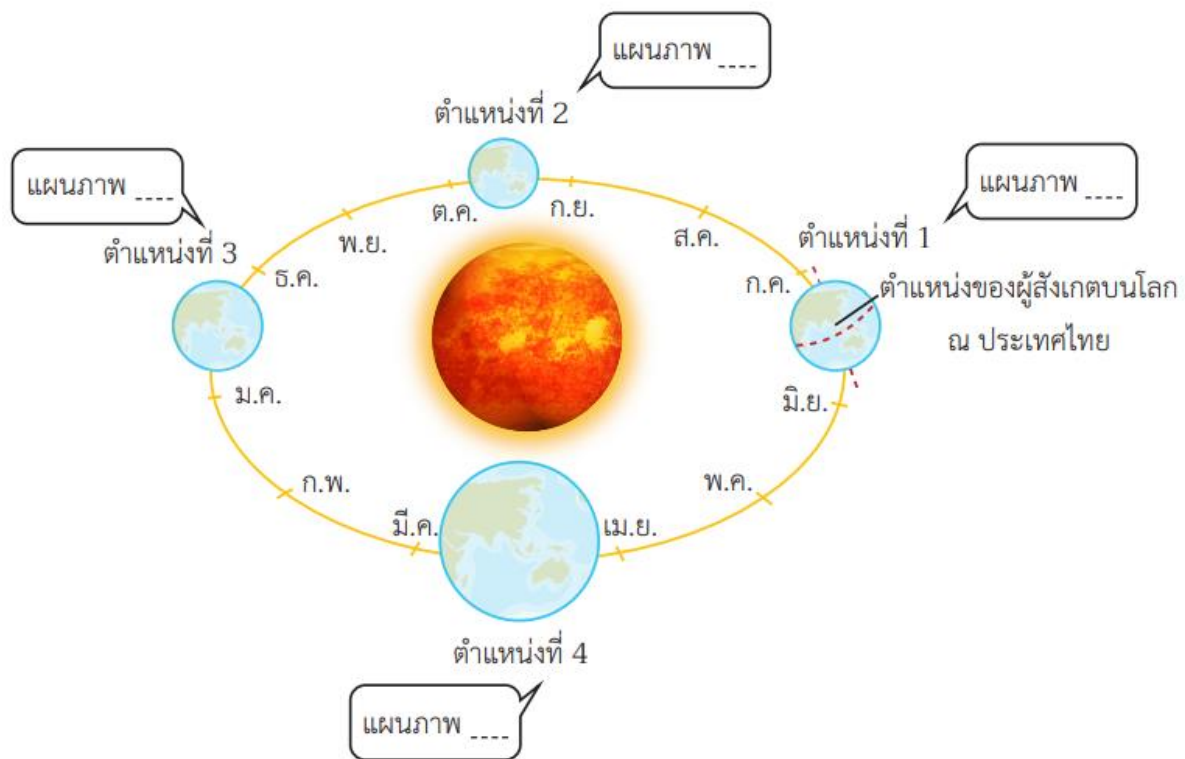
ช่วงเวลาที่นักเรียนสังเกตดวงอาทิตย์
ณ ประเทศไทย โลกอยู่ที่ตำแหน่งใด
บนเส้นวงโคจร

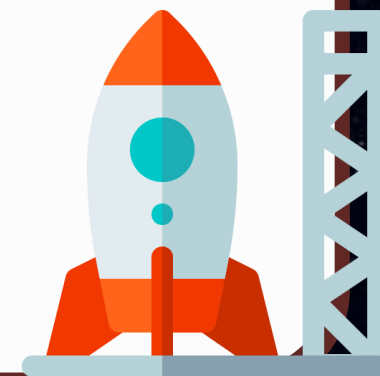

คำตอบ

แผนภาพแสดงเส้นทางที่ดวงอาทิตย์เคลื่อนที่ไปบนท้องฟ้าจำลอง เมื่อโลกโคจรไปตำแหน่งต่าง ๆ

ตำแหน่งที่ 2

คำถามท้ายกิจกรรม

ช่วงที่นักเรียนสังเกตดวงอาทิตย์ดวงอาทิตย์
มีเส้นทางการขึ้นและตกใกล้เคียงกับ
แผนภาพใดมากที่สุด

NORTH-EAST

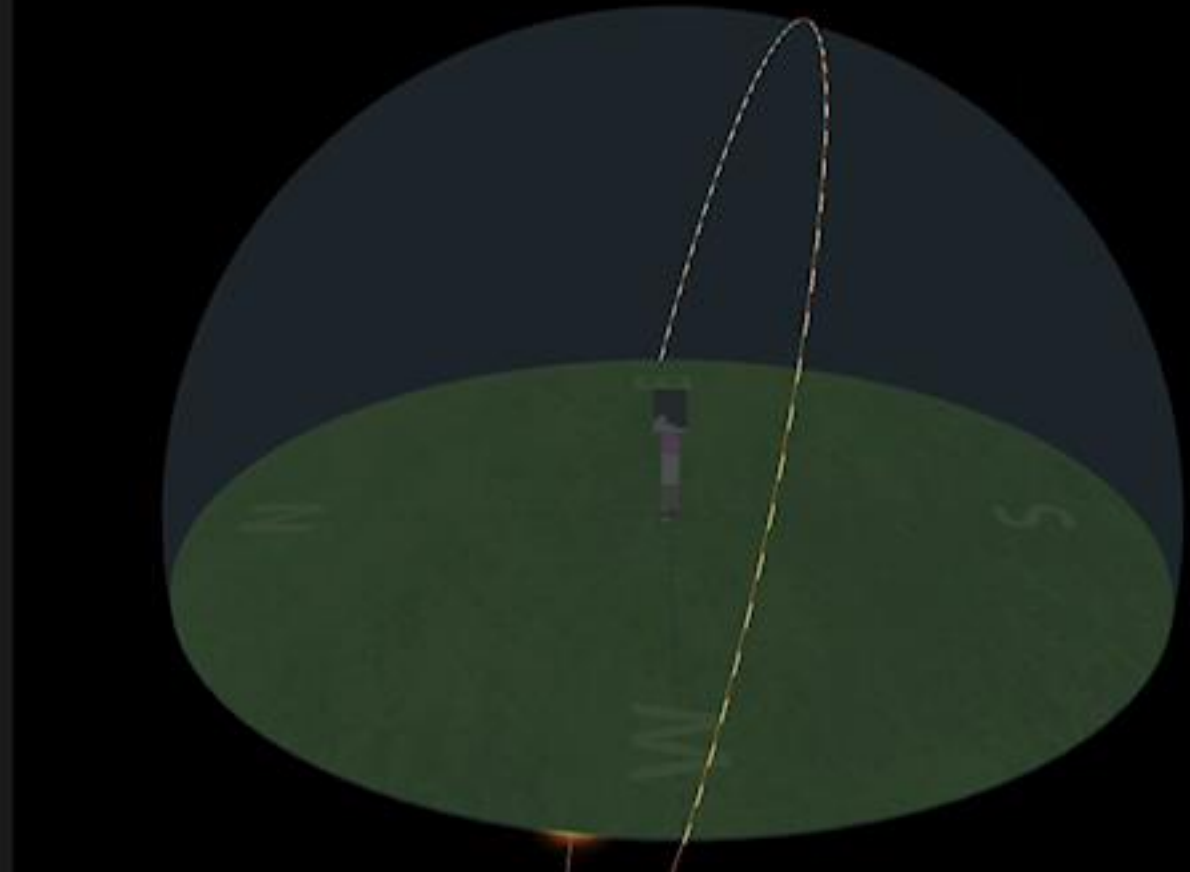
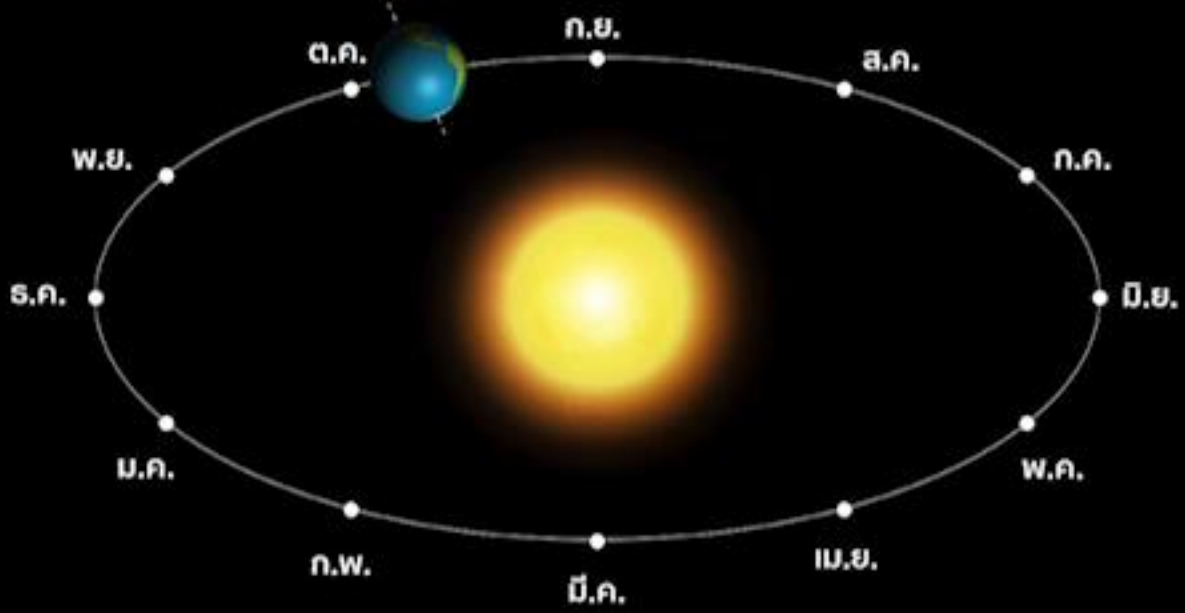
EAST

SOUTH-EAST

E

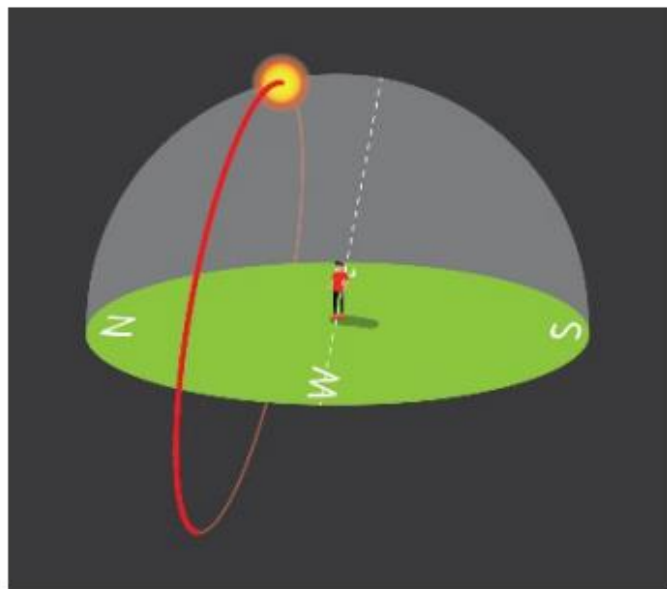

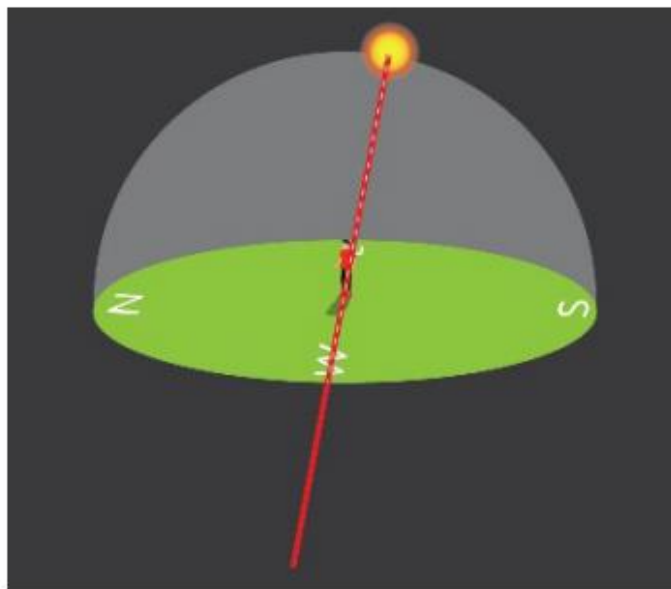

คำตอบ

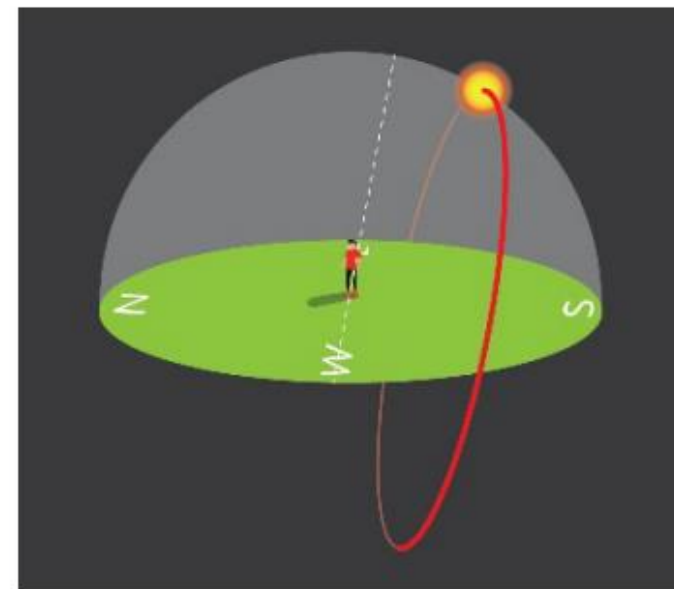
แผนภาพ A

แผนภาพ B

แผนภาพ C

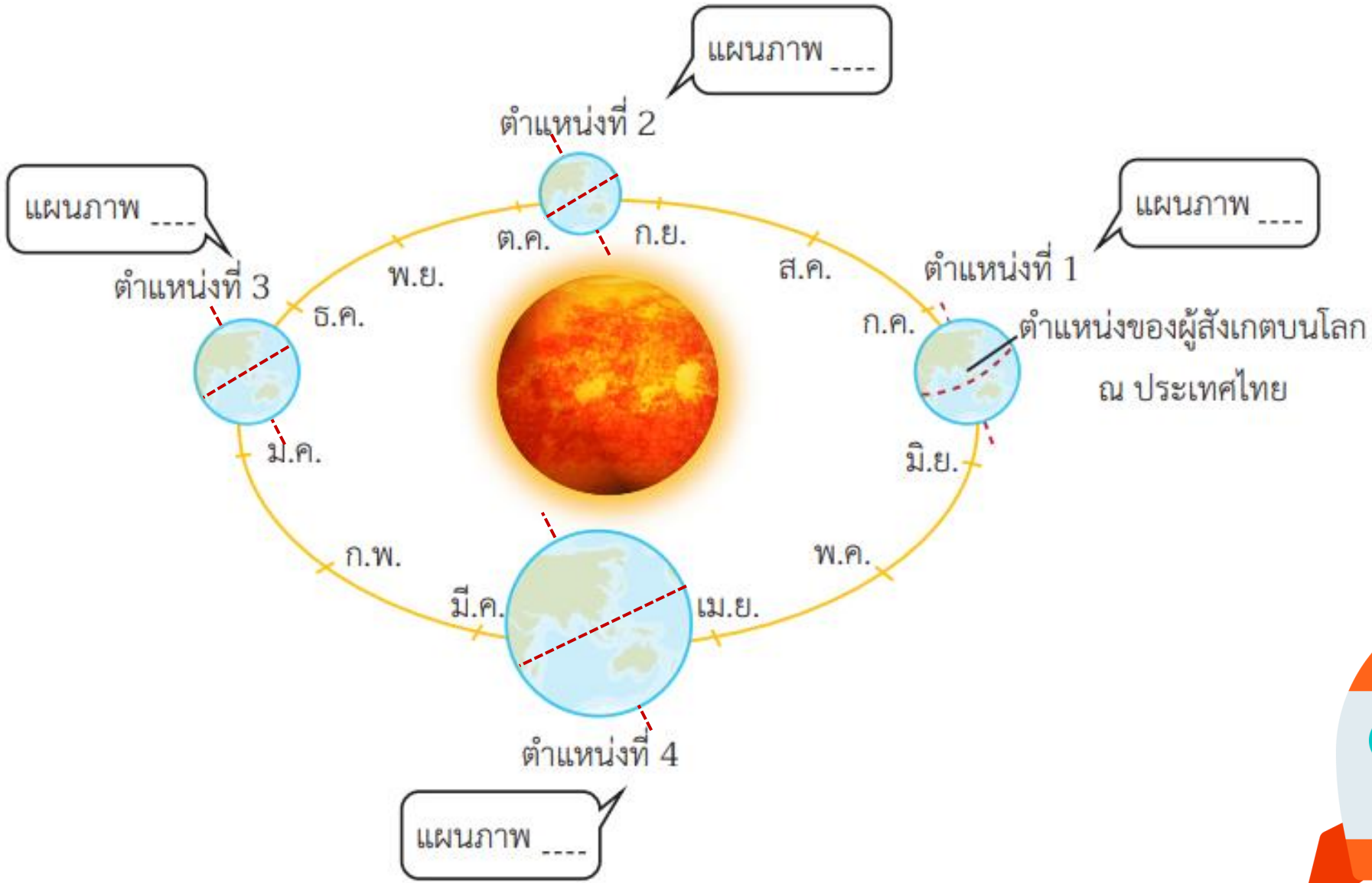

คำถามท้ายกิจกรรม

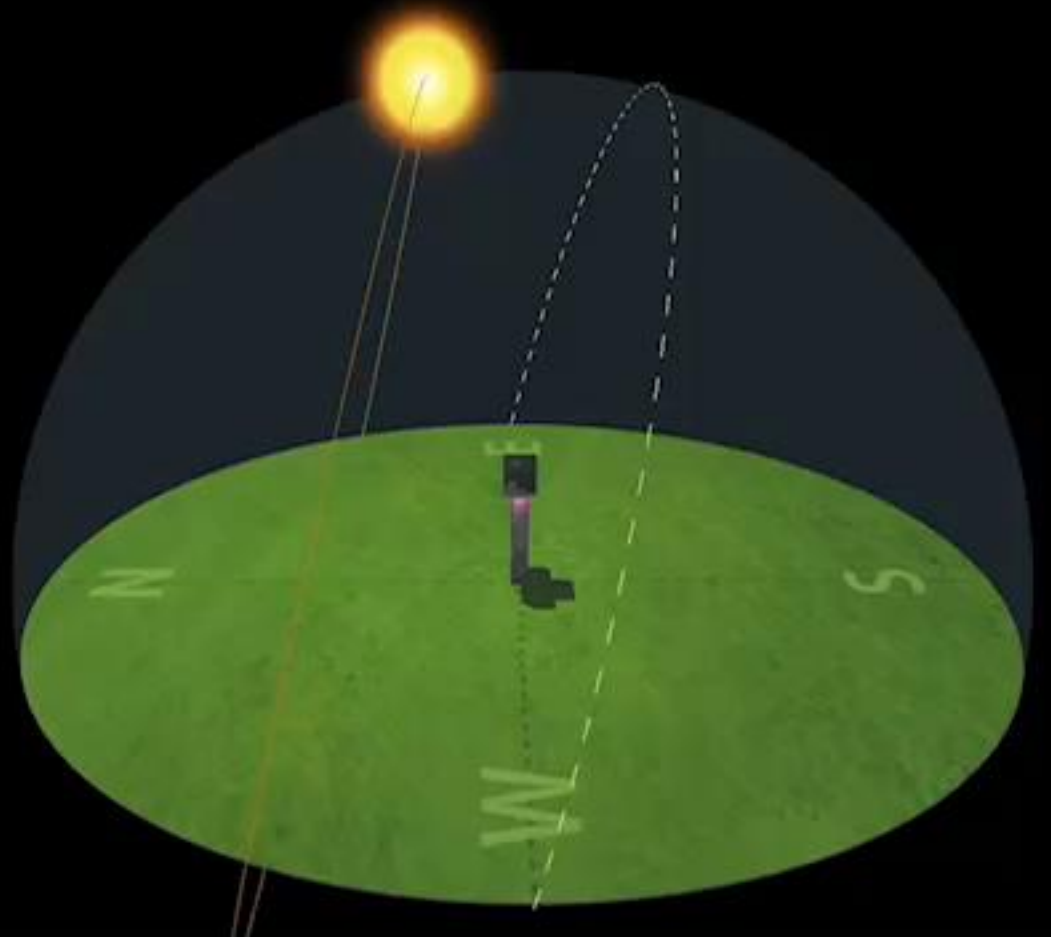
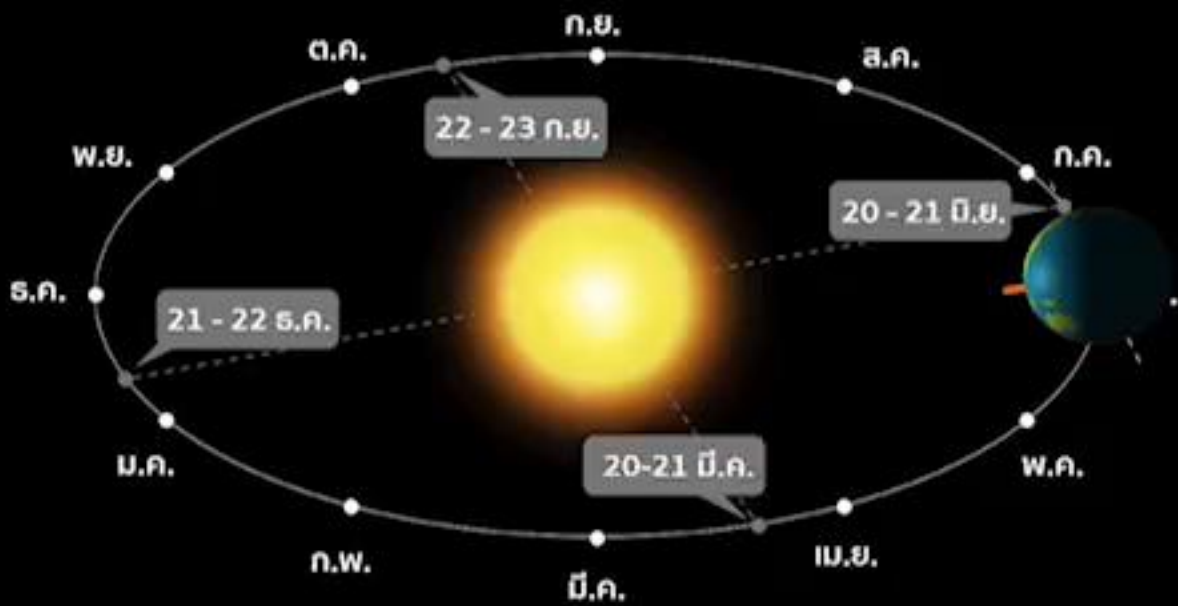
เมื่อโลกโคจรมาอยู่ที่ตำแหน่งที่ 1 2 3 และ 4
ดวงอาทิตย์จะมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง
และเส้นทางการขึ้นและตกเป็นไปตามแผนภาพใด

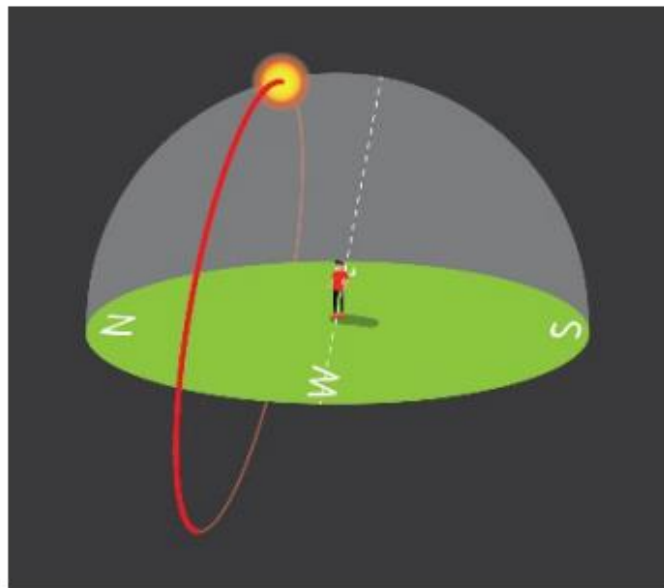

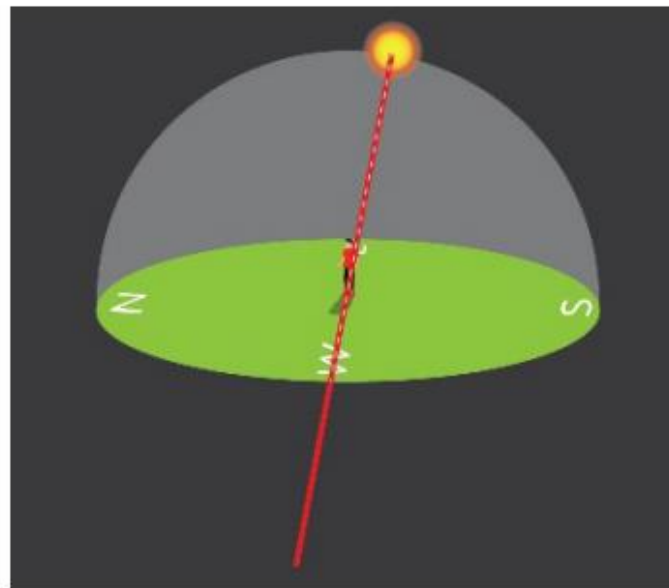
ตำแหน่งที่ 1

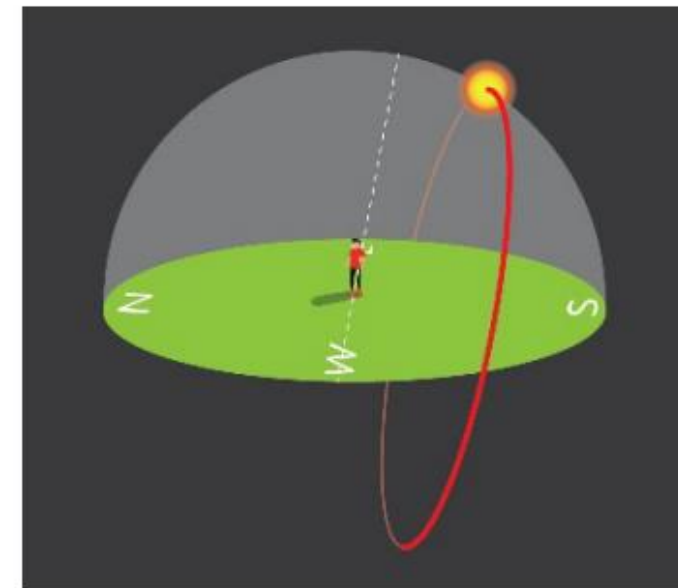
แผนภาพ A

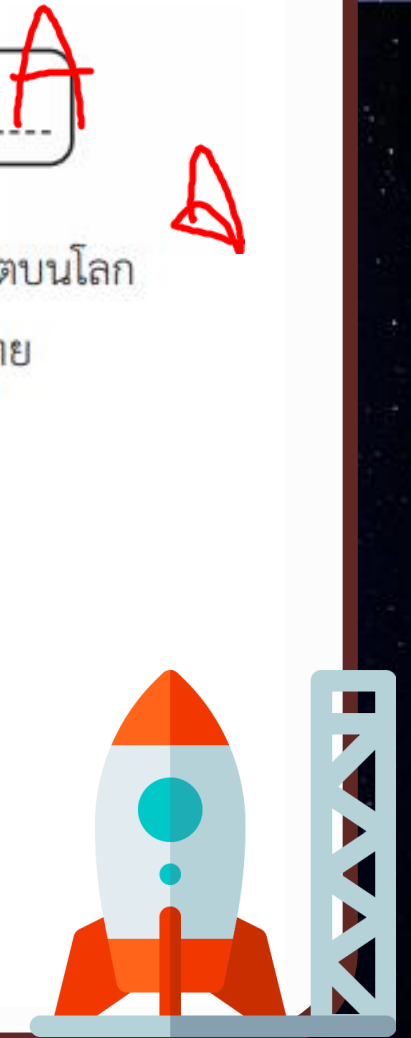
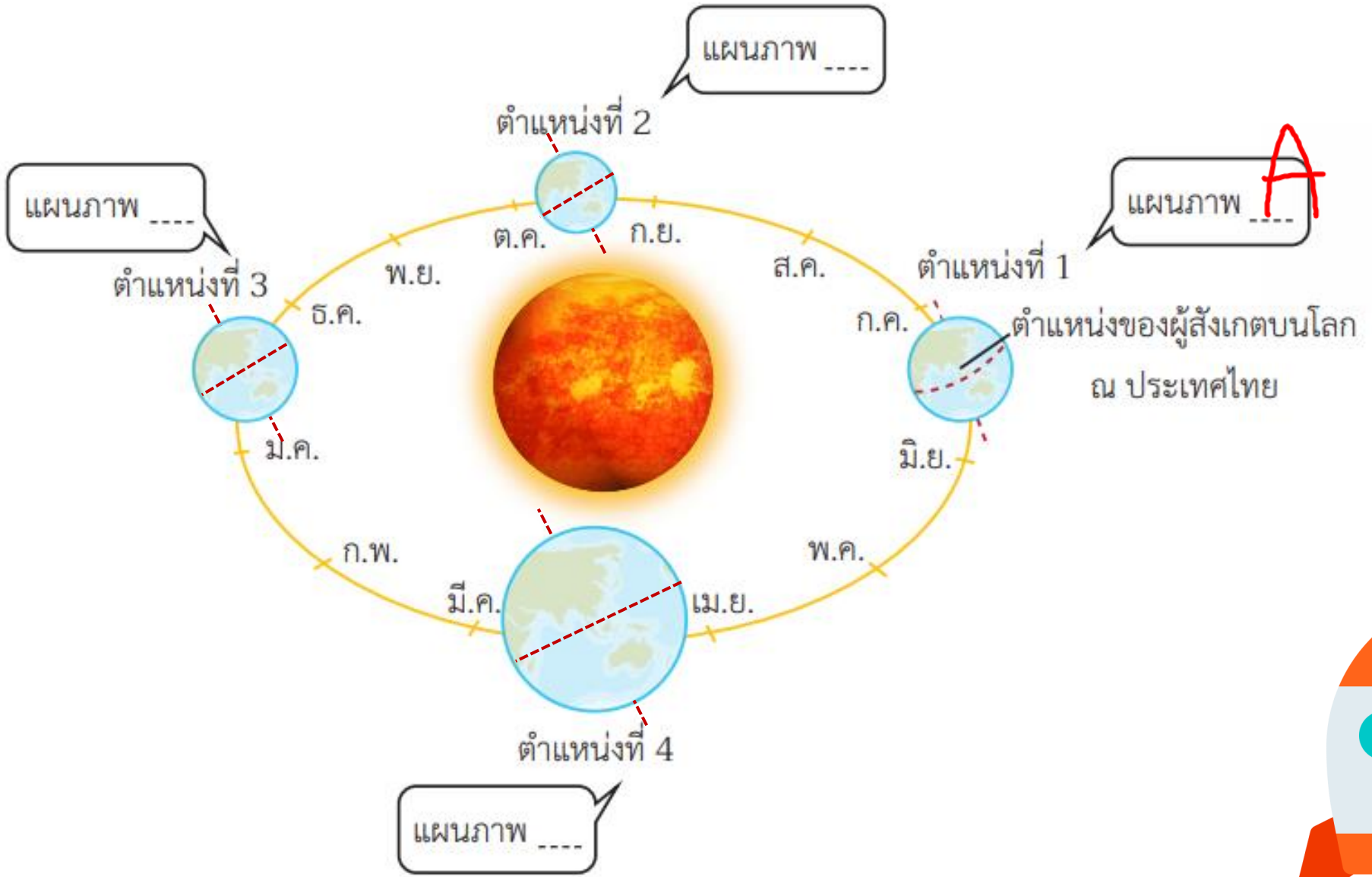
แผนภาพ B

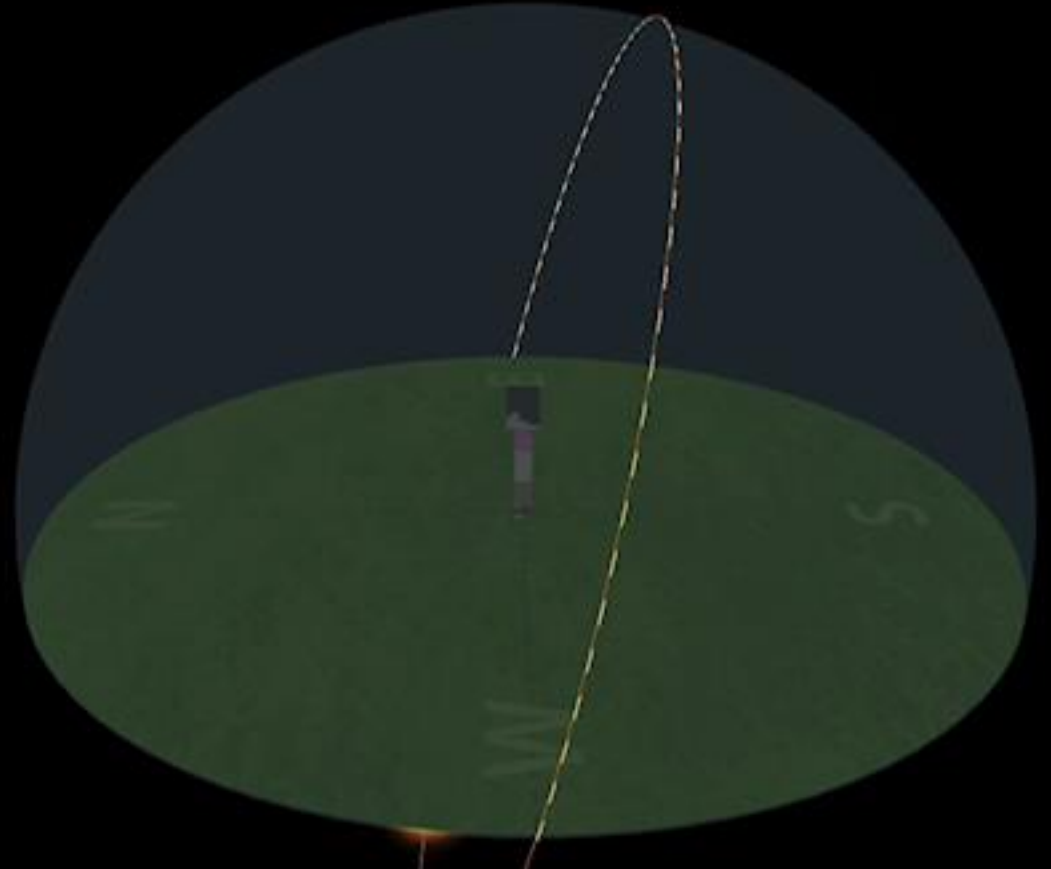
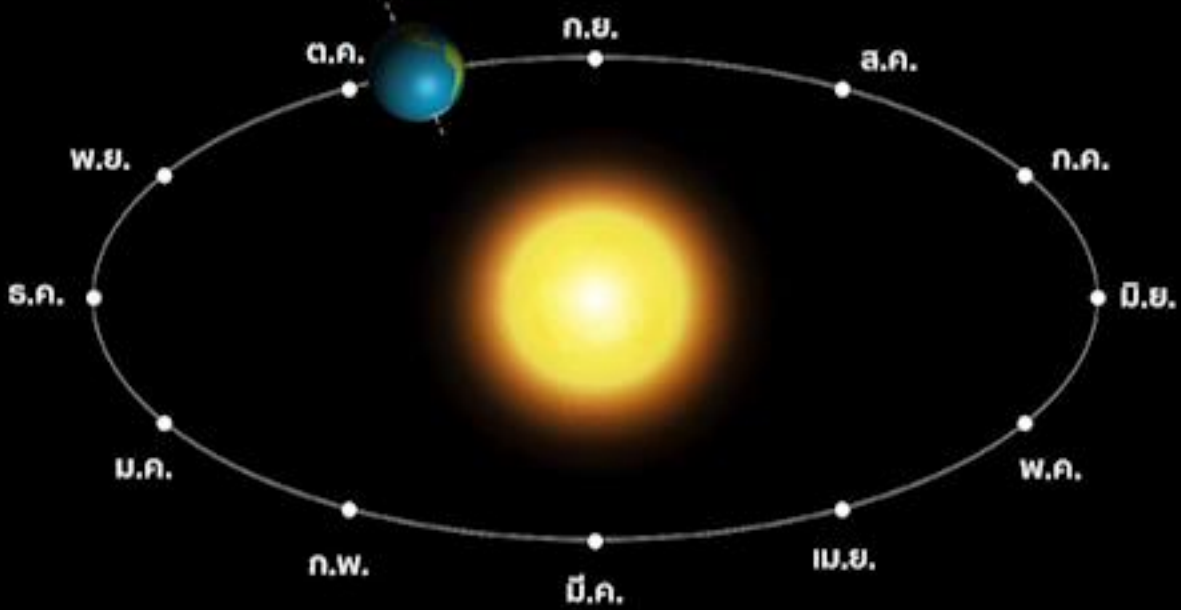
แผนภาพ C

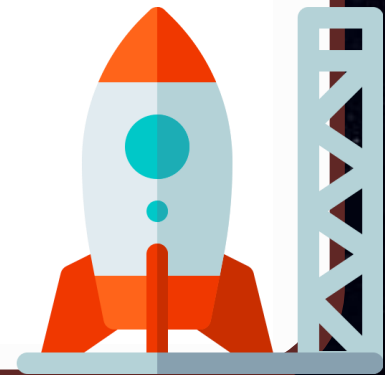
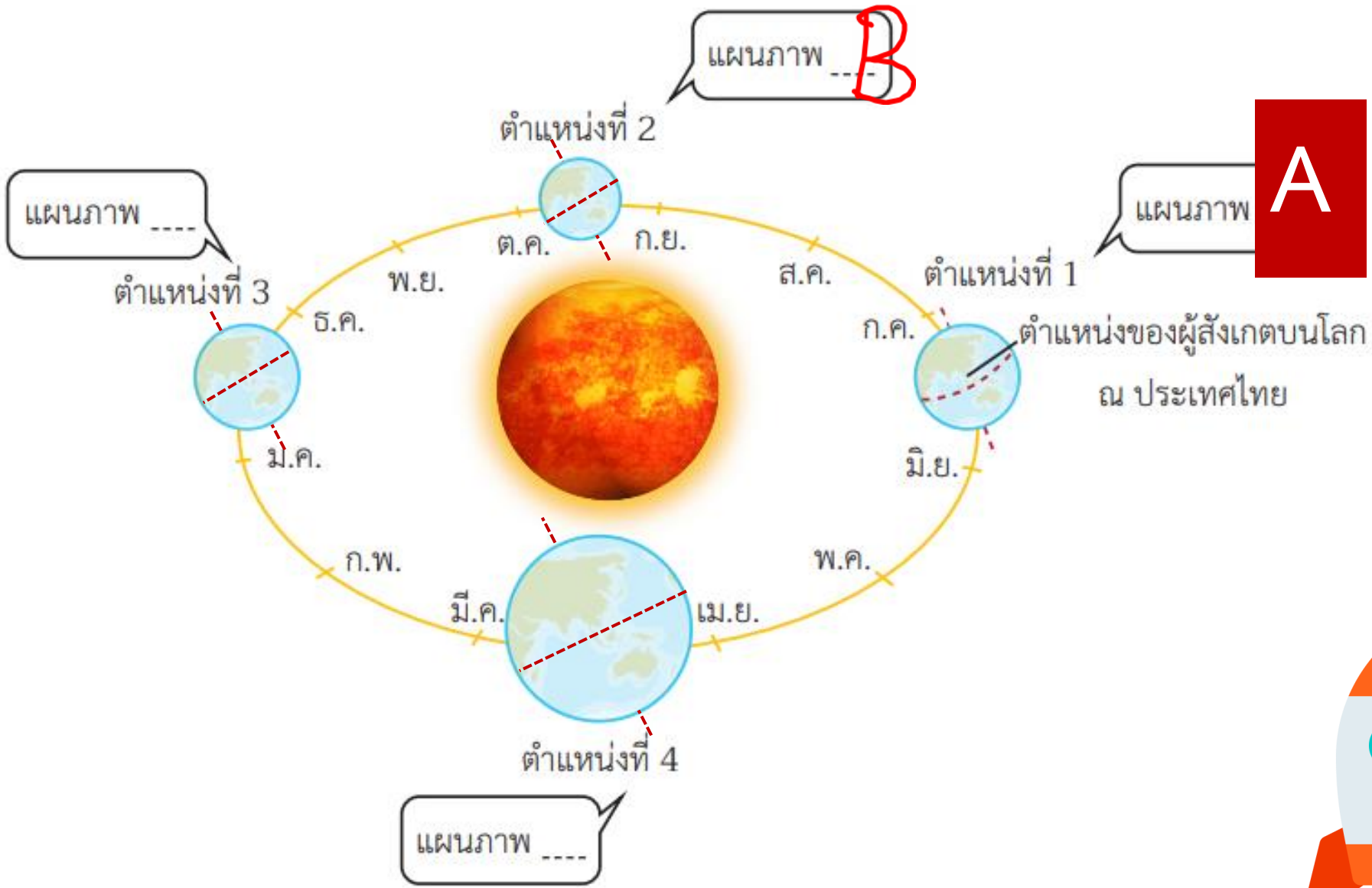

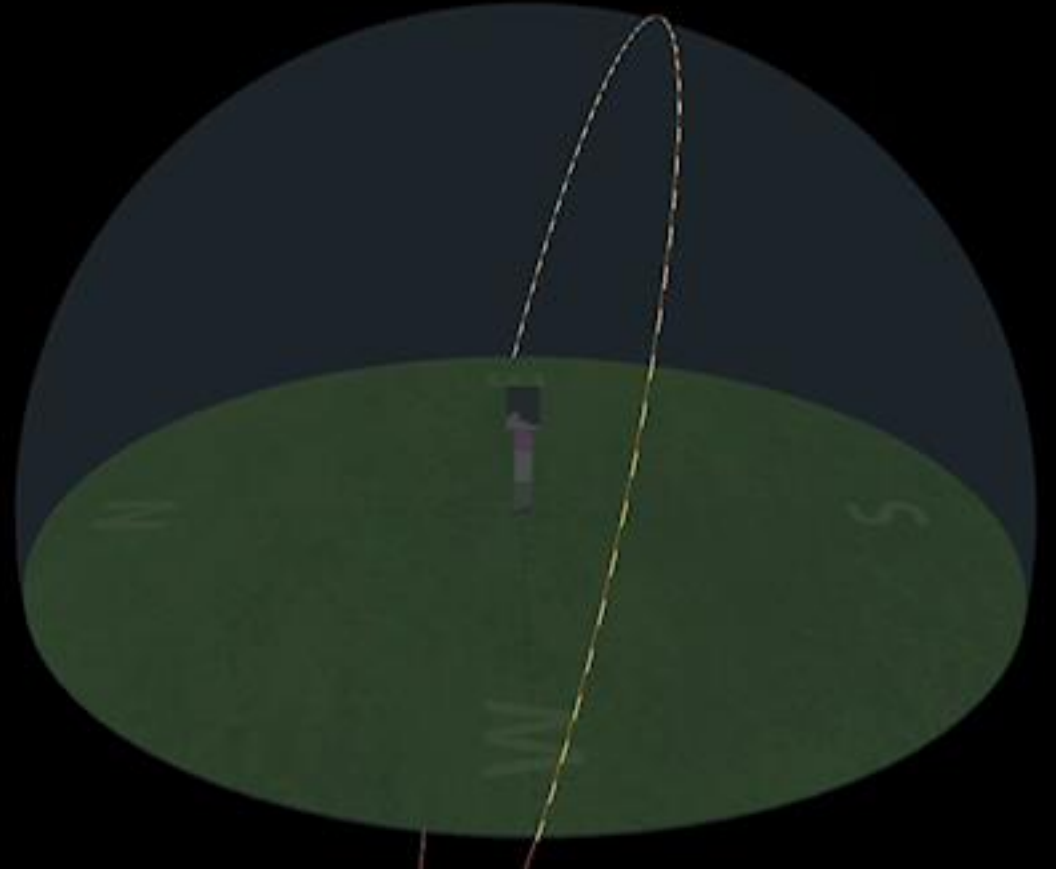
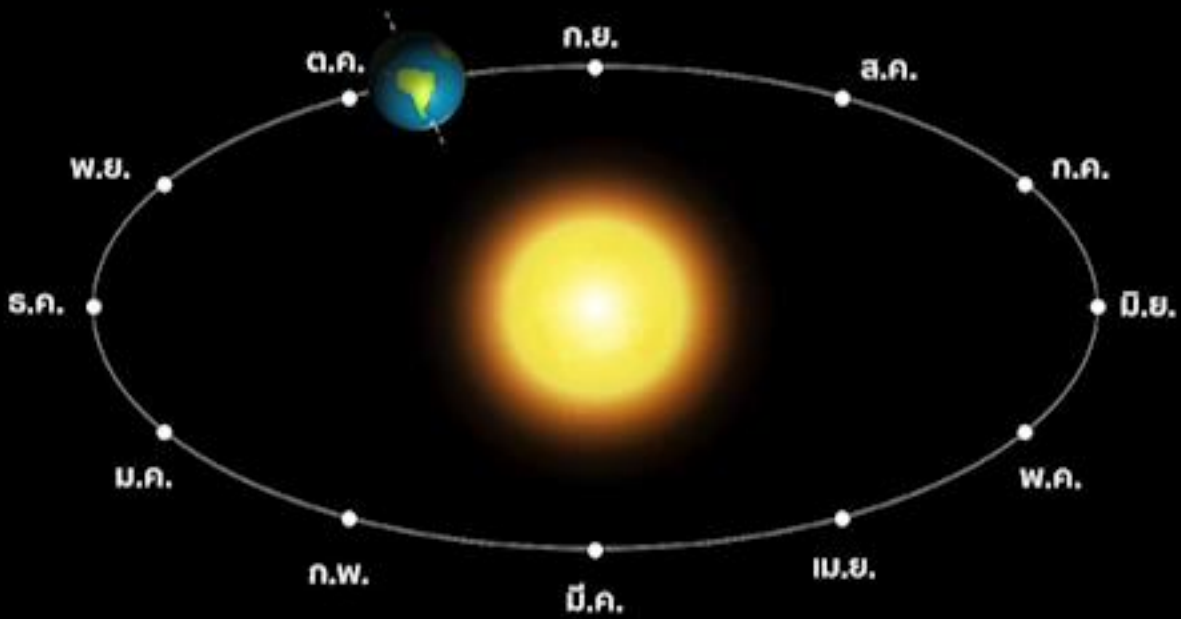
ตำแหน่งที่ 2

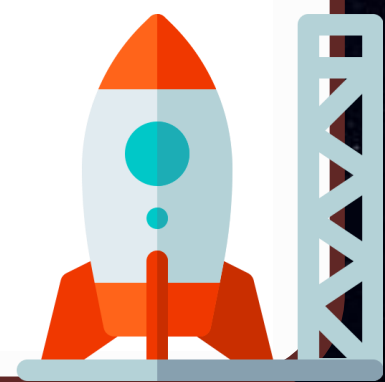
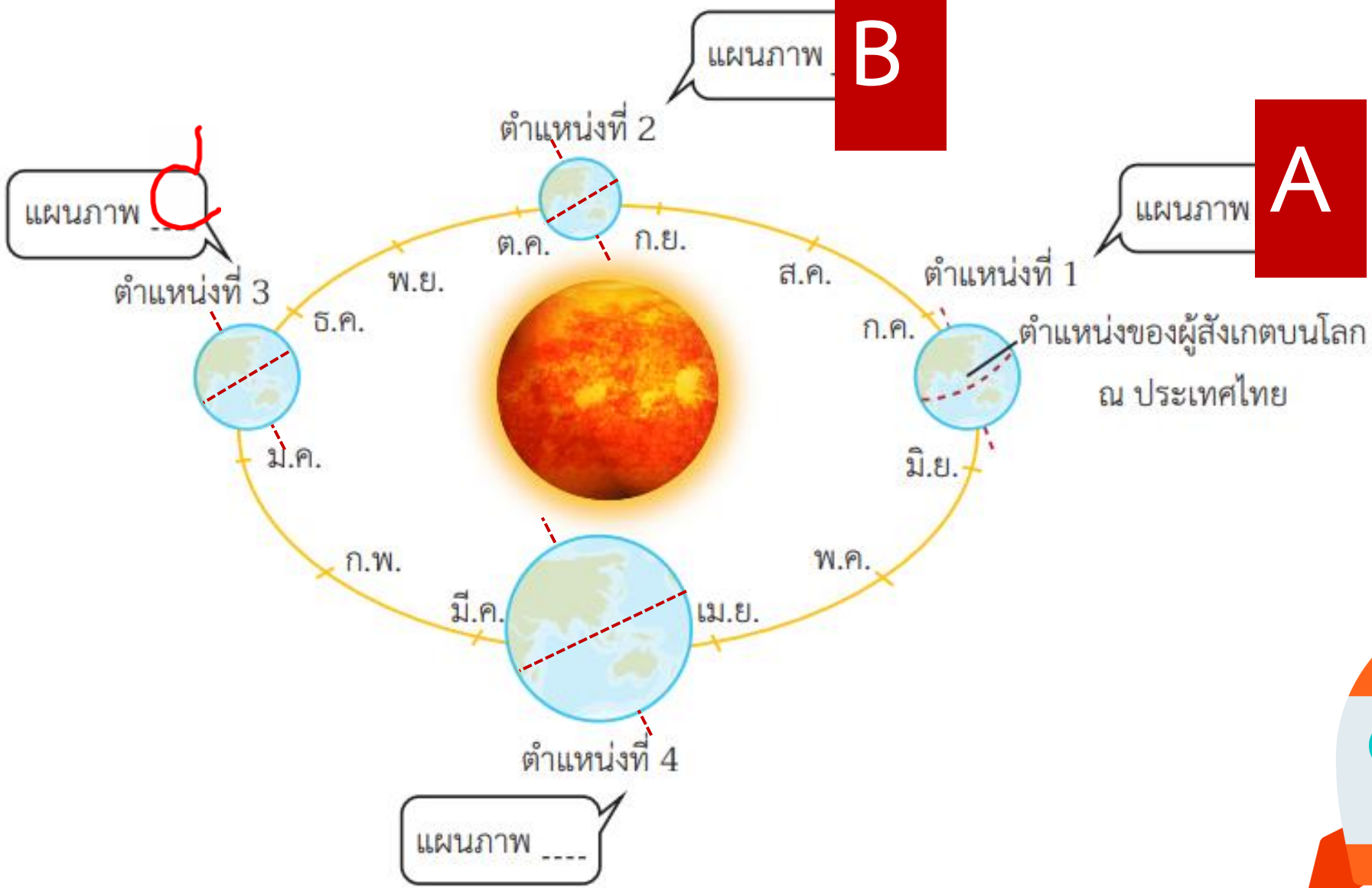

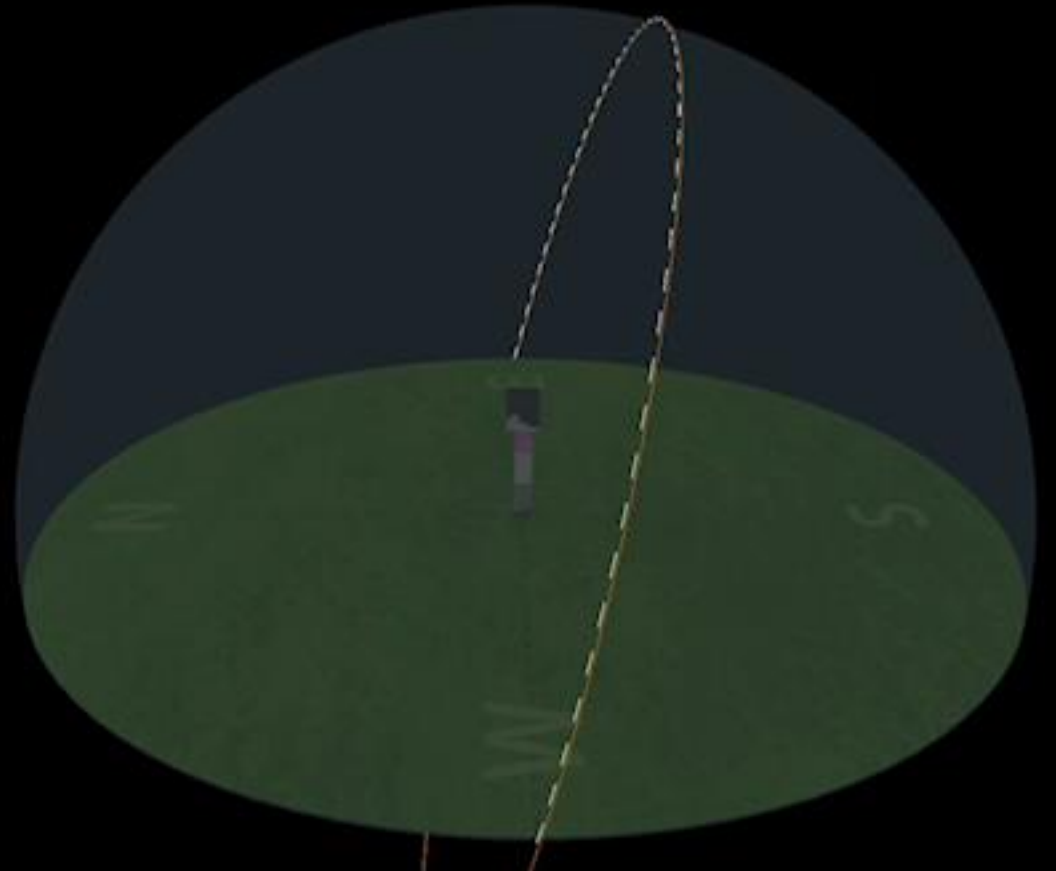
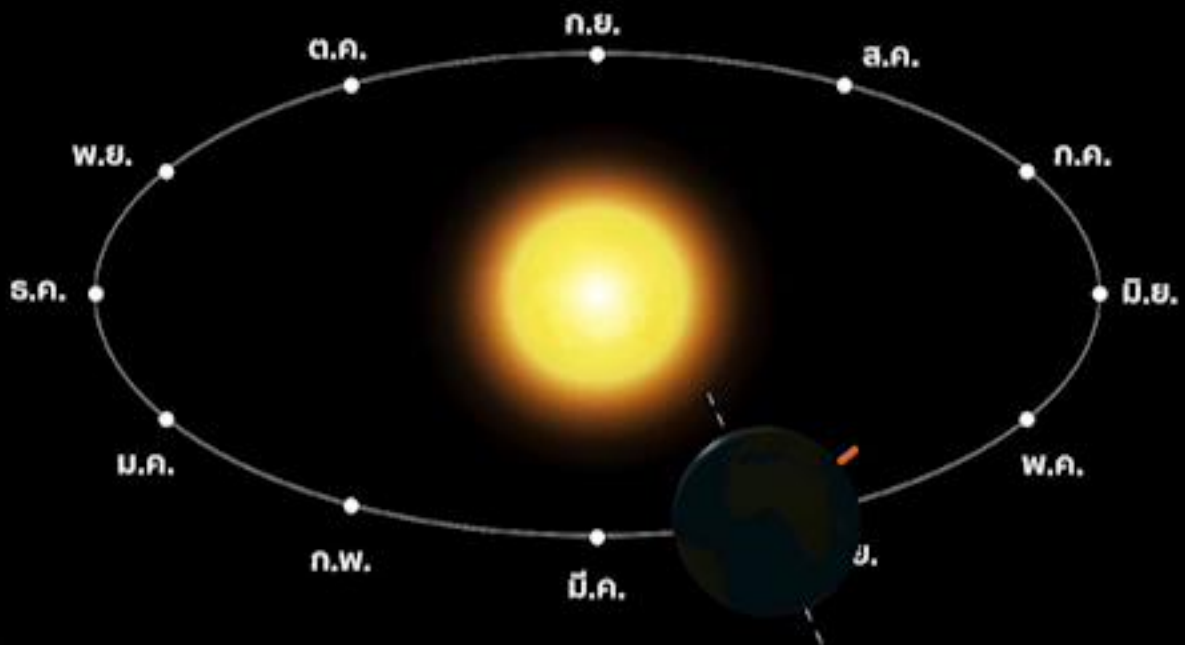

ตำแหน่งที่ 3

ตำแหน่งที่ 4

แผนภาพ **C**

แผนภาพ **B**

แผนภาพ **A**

แผนภาพ **B**

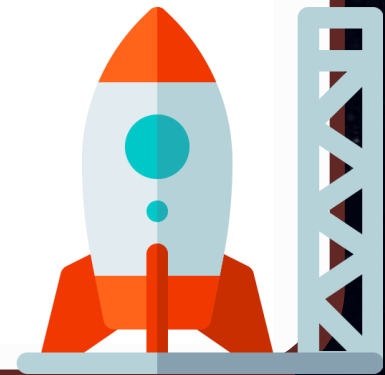
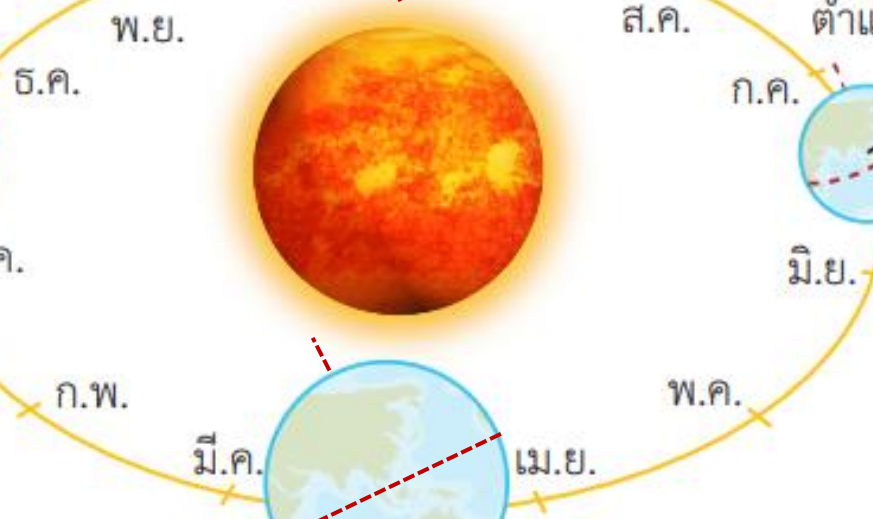
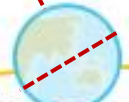
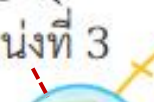
ตำแหน่งที่ 3

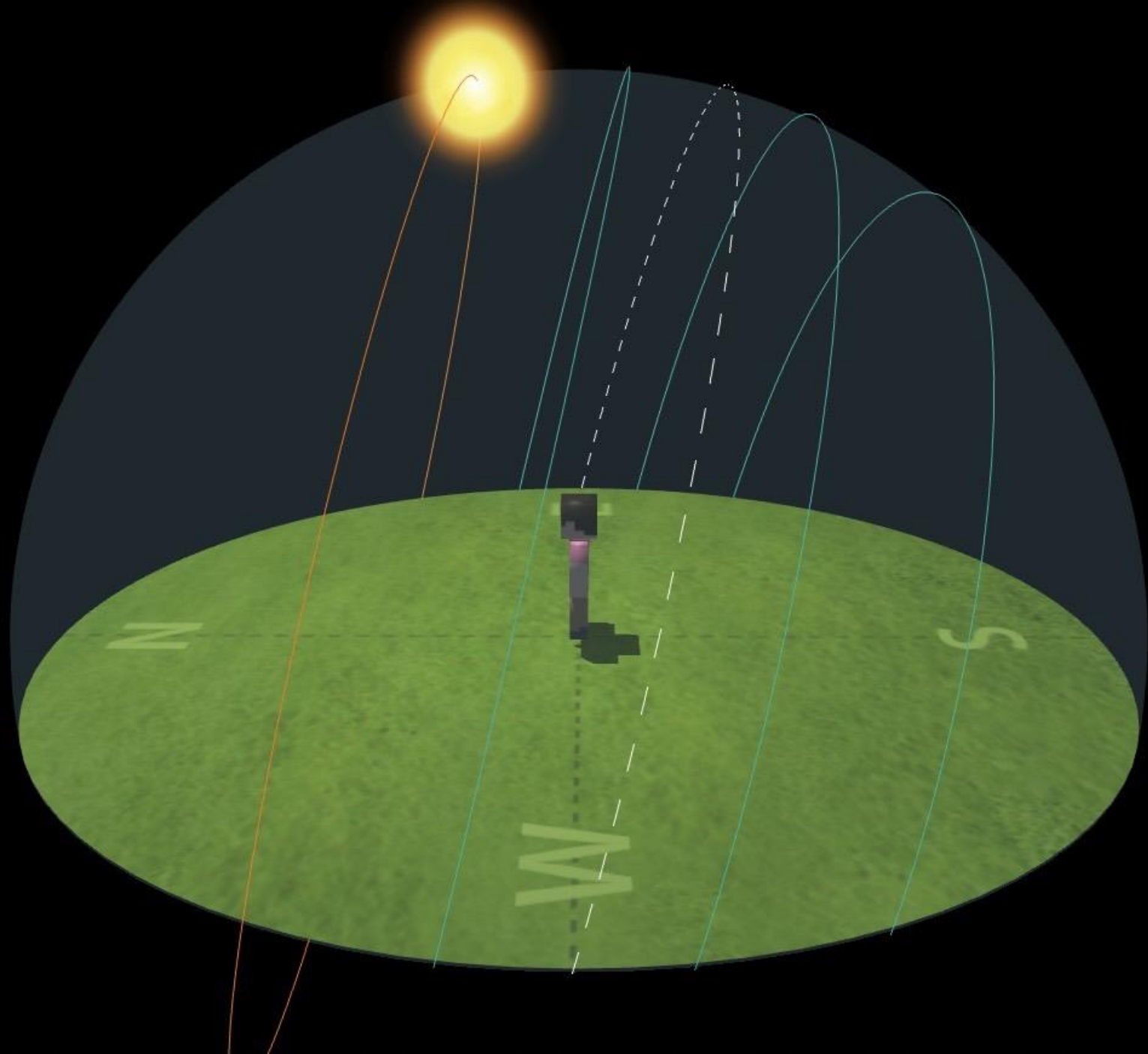
ตำแหน่งที่ 2

ตำแหน่งที่ 1

ตำแหน่งที่ 4

ตำแหน่งของผู้สังเกตบนโลก
ณ ประเทศไทย

สรุป

บทเรียนในวันนี้

สรุป

บทเรียนในวันนี้

การโคจรเปลี่ยนตำแหน่งของโลก
รอบดวงอาทิตย์ในลักษณะที่แกนโลกเอียงใน
ทิศทางเดิมเสมอ ทำให้คนบนโลกมองเห็น
การเคลื่อนที่ของดวงอาทิตย์แตกต่างกันไป
ในรอบปี

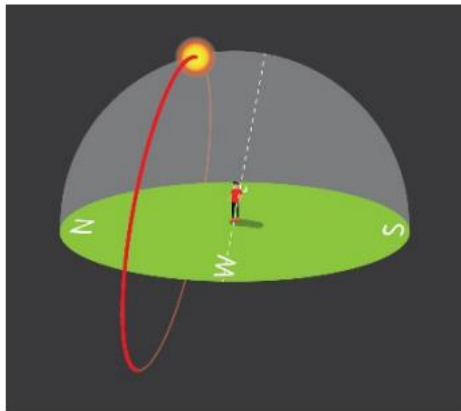

สรุป

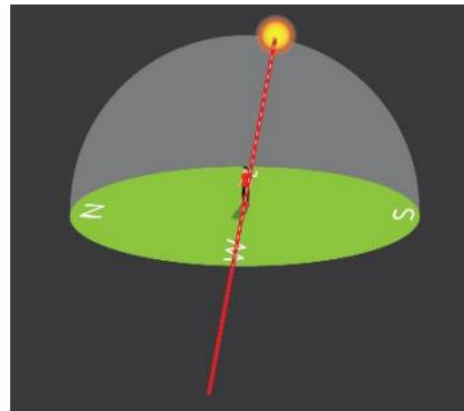
บทเรียนในวันนี้

โดยตำแหน่งและเส้นทางการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์
จะเปลี่ยนแปลงไม่เหมือนเดิม

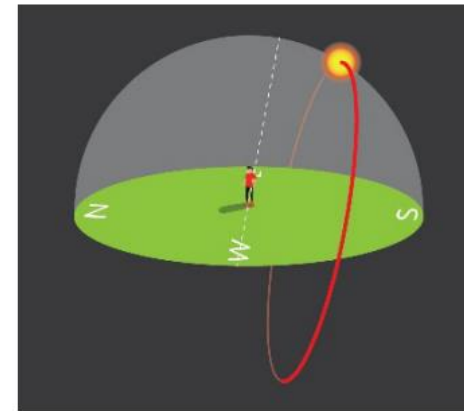
แผนภาพ A

แผนภาพ B

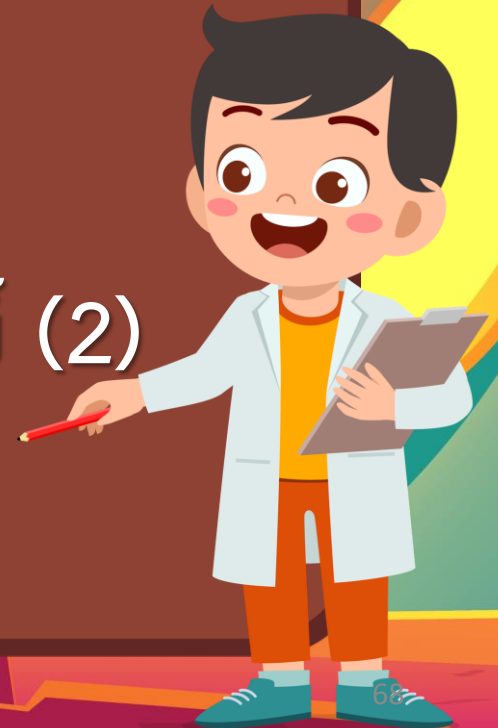
แผนภาพ C

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

เรื่อง การเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์ (2)

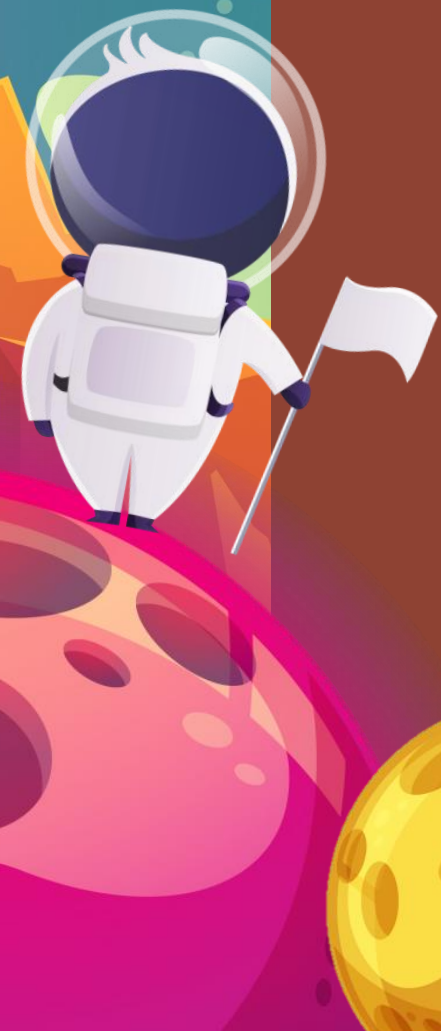

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ที่ 1 การเปลี่ยนตำแหน่งและเส้นทางการเคลื่อนที่ปรากฏ
ของดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าในรอบปี

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

Insert ใบงานนักเรียน

Insert
นักเรียนขณะนำเสนอ

